Ազգ

Azg
armenian daily

Օգոստոս 17 Երեքշաբթի 1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
9 տարի, թիվ 156 (407)
գինը՝ 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

2 տարի անց

Ժիրինովսկին աղաղակում է ԳԿՀՊ-ն եւ պահանջում վերընտրություններ

Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցությունը, նախագահ Վլադիմիր Ժիրինովսկի, գտնում է, որ «Ռուսաստանում ճգնաժամի հաղթահարումը եւ երկրի վերածնունդը» հնարավոր են «միայն օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների, Գերագույն խորհրդի եւ նախագահի վերընտրություններից հետո»: Այդ մասին ասվում է լիբերալ դեմոկրատների երկուշաբթի տարածած հայտարարության մեջ: Կուսակցությունը հիշեցնում է, որ ինքը «միակ կուսակցությունն էր, որ պաշտպանում էր ճգնաժամը հաղթահարելու ԳԿՀՊ-ի կոնցեպցիան», երբ «երկու տարի առաջ Խորհրդային Միության օրինական, լեգիտիմ իշխանությունը փորձեց կանգնեցնել ԽՍՀՄ փլուզումը եւ ժողովրդին փրկել անհամար տառապանքներից»: «Ռուսաստանի ժողովուրդների ողբերգությունը, գտնում են լիբերալ-դեմոկրատները, հաստատում է ԳԿՀՊ-ի գործողությունների հիմնավորման ճշգրտությունը»: ԻՖ

Սահմաններ

Մեղրին, Տավուշն ու Կրասնոսելսկը կրակի տակ

Երեկ ժամը 13-ից «Գրադ» կայանքներից, հրանոթներից, տանկերից ու զրահամեքենաներից հրետակոծվել են Տավուշի շրջանի սահմանամերձ բնակավայրերն ու Բերդ շրջկենտրոնը, հայտնեցին ՀՀ պաշտպանության նախարարությունից: Կան ավերածություններ: Հայկական կողմը պատասխան գործողությունների է դիմել, որից հետո, ժամը 15:30-ին կրակը դադարել է: Ժամը 16-ին առանձին կրակոցներ են եղել Տավուշի շրջանի Չինարի ու Այգեձոր գյուղերի ուղղությամբ: Այդ փաստը հաստատում է նաեւ Նոյյան Տապան գործակալությունը: Մինչդեռ նախօրեին, օգոստոսի 15-ին, իրադրությունը սրվել էր նաեւ Կրասնոսելսկի եւ Մեղրու շրջանների հայ-ադրբեջանական սահմանային հատվածներում: Ժամը 16:25-ին Կրասնոսելսկի շրջանի Վերին Ճամբարակ գյուղի պաշտպանական դիրքերի ականանետային կարճատեւ կրակից հետո ադրբեջանցիները գրեթե 5 ժամ շարունակ ուժգին ականակոծման են ենթարկել նույն շրջանի Վահան գյուղի սահմանապահ ուղեկալը: Հայկական ուժերի պատասխան գործողություններից հետո կրակը դադարել է: Մեր կողմից տուժածներ չկան:

Նույն օրը մեկժամյա հրետանային նախապատրաստությունից հետո, հակառակորդը Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի տարածքից առաջխաղացման փորձ է ձեռնարկել Մեղրու շրջանի ռազմավարական կարեւոր նշանակություն ունեցող սահմանամերձ բարձունքներից մեկի ուղղությամբ: Այդ հարձակումը նույնպես կասեցվել է, հակառակորդին պատճառելով կենդանի ուժի զգալի կորուստներ: Օգոստոսի 15-ի երեկոյան, ժամը 19-ից մինչեւ 21:20 Նախիջեւանի Օրդուբադի շրջանից հրթիռակոծվել են Մեղրու շրջանի Գուդեմնիս եւ Կուրիս բնակավայրերի, ավելի ուշ, Նյուվադիի պաշտպանական դիրքերը: «Ազգ»

Ղարաբաղ

ԹԵԺ ՄԱՐՏԵՐ ՖԻԶՈՒԼԻ-ՋԵԲՐԱՅԻԼ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՄ

Հայկական կողմը հերքում է Ֆիզուլու գրավումը

Կիրակի գիշեր օտար լրատվական գործակալությունները հաղորդեցին, թե իբր Ղարաբաղի զինված ուժերը գրավել են Ֆիզուլի շրջկենտրոնը, մինչդեռ ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի պետ Սեյրան Օհանյանը հերքեց այդ լուրը, վկայելով, թե հայկական ուժերը Ֆիզուլի շրջկենտրոն չեն մտել: Մյուս կողմից, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը կարծես թե կողմնակիորեն հաստատում է Ֆիզուլու գրավման լուրը, ասելով թե՝ օգոստոսի 15-ին թեժ մարտեր են ընթացել Ֆիզուլու մատույցներում, որին երեք կողմերից մոտեցել են հայկական տանկերը: Հայերին հաջողվել է գրավել Աշաղի Վեյսալի փոքրիկ բնակատեղին, իսկ կեսօրից հետո նաեւ Ֆիզուլու մերձակայքում գտնվող Իշիղլի գյուղը: Միաժամանակ, ըստ ադրբեջանցիների, ղարաբաղյան ուժերը նույն օրը լայնածավալ գործողություններ են սկսել Ջեբրայիլի ուղղությամբ եւ ազատագրել Հադրութի եւ հարակից շրջանի 8 գյուղեր, այդ թվում Մազրա, Ցոր, Քանաքաղ, Մյուլքիդարա, Առաքյուլ գյուղերը Հադրութի շրջանից եւ Դաշքաշի, Դուշչուլար եւ Դըշլաղ գյուղերը Ջեբրայիլի շրջանից:

Ըստ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության հաղորդման, Ֆիզուլու շրջանի բնակչությունը խուճապի մեջ է եւ շարժվում է իրանյան սահման: Նույն աղբյուրը նշում է նաեւ, թե ստեղծվել է Ջեբրայիլի եւ Ֆիզուլու շրջանները կորցնելու իրական վտանգ, որի հետեւանքով ամբողջական շրջափակման մեջ կընկնեն նաեւ Ղուբաթլիի եւ Զանգելանի շրջանները: Մյուս կողմից, ինչպես ԻՖ-ին հայտնել է Թուրան գործակալությունը, երեկ, օգոստոսի 16-ին, ադրբեջանական ուժերին հաջողվել է հետ վերցնել նախորդ օրը հայերի կողմից գրաված գյուղերից երեքը: Ինտերֆաքսի հաղորդման համաձայն, հայկական կողմը շարունակում է նաեւ հարձակումը Ֆիզուլի շրջկենտրոնի ուղղությամբ: Քաղաքից դեպի Իրանի սահման են շարժվել փախստականների զանգվածային խմբեր: Միեւնույն ժամանակ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը հայտնել է, թե հայերը գրավել են նաեւ Աղդամի եւ Բարդայի շրջանի 6 գյուղեր, իսկ հայկական տանկերը գտնվում են Աղդամից մի քանի կիլոմետր հյուսիս Բարդա քաղաքի ուղղությամբ:

Մինչդեռ ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբը վերջին օրերի ռազմական գործողությունների այլ պատկեր է ներկայացնում: Մասնավորապես, օգոստոսի 14-ին, վաղ առավոտյան, ադրբեջանական զորքը փորձել են ճեղքել հայկական պաշտպանական գիծը Մարտակերտի շրջանի հյուսիսային հատվածում Մատաղիս գյուղի ուղղությամբ: Ստանալով ուժեղ հակահարված, հակառակորդը ստիպված է եղել նահանջել նախկին դիրքերը: Այդ մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ: Հայկական կողմից տուժածներ չեն եղել: Նույն աղբյուրի համաձայն, այդ օրը առավոտյան Ֆիզուլու ռազմական հենակայաններից, «Գրադ» կայանքներից եւ հրետանուց ու տանկերից զանգվածային հրետակոծության են ենթարկվել Հադրութ շրջկենտրոնը, Էդիլլու գյուղը եւ Մարտունու շրջանի մի շարք սահմանամերձ բնակավայրեր: Ըստ ԼՂՀ բանակի շտաբի տվյալների, Հադրութում վիրավորվել են երկու խաղաղ բնակիչ, կան զգալի ավերածություններ: Անցած երկու օրերի ընթացքում ադրբեջանական բանակն ակտիվացրել է մարտական գործողությունները նաեւ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հարավային մատույցներում: Ղուբաթլիի շրջանից անընդհատ հրետակոծվում են Հադրութի շրջանի սահմանամերձ գյուղերը եւ Ստեփանակերտ-Լաչին-Գորիս ճանապարհը վերահսկող հայկական ջոկատների դիրքերը: Օգոստոսի 15-ի լուսաբացին Ֆիզուլու եւ Ջեբրայիլի շրջաններում տեղաբաշխված հենակետերից ադրբեջանական զորքերն անցել են լայնածավալ հարձակման Հադրութի եւ Մարտունու ուղղությամբ: Նույն օրը, օգտագործելով ռազմական ինքնաթիռներ, ադրբեջանցիներն մոտավորապես ժամը 13-ին երկու 500 կիլոգրամանոց ռումբեր են նետել Հադրութ շրջկենտրոնի վրա: Կան վիրավորներ, ավերվել է մի քանի տուն: Օրվա երկրորդ կեսին ԼՂՀ պաշտպանության բանակի ստորաբաժանումները կասեցրել են թշնամու առաջխաղացումը եւ վերամիավորվելով ուժերն անցել հակահարձակման: Ծավալված թեժ մարտերից հետո հայկական ուժերին հաջողվել է ազատագրել Հադրութի շրջանի չորս գյուղ, այդ թվում, Բանաքաղ եւ Ծամձոր գյուղերը:

Մարտական հաջող գործողությունների ընթացքում հայ ազատամարտիկներին հաջողվել է նաեւ Ֆիզուլու ուղղությամբ շրջապատել թշնամու մի խոշոր խմբավորում եւ ոչնչացնել: Նախնական տվյալներով, հակառակորդից առգրավվել են երեք տանկ, մի քանի հրետանային կայանք: Հայկական կողմից զոհվել են 12, վիրավորվել 30 ազատամարտիկ: Խփվել է նաեւ մեկ հայկական տանկ: Օգոստոսի 16-ի առավոտյան Հադրութի, Ղուբաթլիի եւ Ֆիզուլու սահմանային գոտում մարտերը շարունակվում էին:

Միեւնույն ժամանակ, ինչպես մեր թղթակիցը հաղորդեց Ստեփանակերտից, օգոստոսի 15-ի երեկոյան հեռախոսազրույց է տեղի ունեցել Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարի պաշտոնակատար Սաֆար Աբիեւի եւ ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի միջեւ: Նույն օրը, ավելի ուշ, տեղի ունեցավ եւս մեկ հեռախոսազրույց ԼՂՀ ՊՊԿ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Հեյդար Ալիեւի հանձնարարությամբ Ադրբեջանի փոխվարչապետ Ռասուլ Գուլիեւի միջեւ: Ըստ մեզ հասած տվյալների, զրույցի ընթացքում քննարկվեցին Ադրբեջանի կողմից ընդհատված երկկողմ շփումները վերսկսելու հետ կապված հարցերը: «Ազգ»

Ադրբեջանը հրավիրեց Մեջլիսի մեջլիսի արտակարգ նիստ եւ դիմեց աշխարհին «զսպելու ագրեսիան»: Բաքվում երկուշաբթի երեկոյան հրավիրվել է Ադրբեջանի խորհրդարանի արտակարգ նիստ: Երկուշաբթի հեռուստատեսությամբ պատգամավորներին կոչ է արվել շտապ ներկայանալ խորհրդարան: Ինչպես տեղեկացել է ԻՖ-ը խորհրդարանին մոտ կանգնած աղբյուրներից, արտակարգ նիստում քննարկվելու էր Ադրբեջանի հարավում Մուղանի Թալիշական Հանրապետության հռչակման հարցը: Ադրբեջանի խորհրդարանի պատգամավորները ամենայն հավանականությամբ պետք է քննարկեին նաեւ Ֆիզուլու շուրջը ստեղծված կացինը: Մյուս կողմից, երեկ Ադրբեջանի նախագահի մամուլի ծառայությունը դիմել է համաշխարհային հանրությանը «բոլոր միջոցները կիրառել ագրեսորին զսպելու համար»: Հայտարարությունը տարածված է «հայկական զինված ուժերի կողմից զինադադարը խախտելու եւ Ֆիզուլիի ու Ջեբրայիլի շրջանների վրա հարձակողական գործողությունների կապակցությամբ»: Փաստաթղթում ասվում է, որ հարձակողական գործողությունների ընթացքում հայկական բանակը գրավել է 10 բնակավայր»: ԻՖ

Իրան

Նրա ասելով, տարօրինակ է թվում օգոստոսի 12-ին Թուրան գործակալության հաղորդած այն լուրը, թե իբր ՄԱԿ-ի փախստականների գծով գլխավոր կոմիսարիատը որոշել է, թե պետք է Իրան ուղարկել 150 հազար մարդու համար նախատեսված մարդասիրական օգնությունն այն դեպքում, երբ հանկարծ գրավվի Ֆիզուլին եւ փակվի Ֆիզուլի-Ջեբրայիլ մայրուղին: 150 հազար թիվը, Ղազարյանի ասելով, նշվում է նաեւ օգոստոսի 15-ին իրանյան ԻՌՆԱ գործակալության տարածած տեղեկության մեջ: «Մտավախություն է պատճառում այն հանգամանքը, շարունակել է ՊՊԿ-ի ներկայացուցիչը, որ կիրակի օրը ղարաբաղցիների կողմից ձեռնարկված պատասխան գործողություններից հետո, ադրբեջանական գյուղերի բնակչությունը միանգամից շարժվել է Իրանի սահմանի ուղղությամբ, այլ ոչ թե դեպի արեւելք, որտեղ ռազմական գործողություններ չկան: Եթե հավատալու լինենք ԻՌՆԱ-ին, ապա սահմանի մոտ արդեն հավաքվել են մոտ 60 հազար այսպես կոչված փախստականներ»: Մինչ այդ, նշել է Ղազարյանը, անգամ խաղաղ ժամանակներում վերը նշված շրջանների բնակիչները հազվադեպ էին օգտվում Ջեբրայիլ-Ֆիզուլի մայրուղուց, նախապատվությունը տալով ռազմական գործողություններից հեռու գտնվող ճանապարհին, որն անցնում է Ֆիզուլու շրջանի Հորադիզ գյուղի միջով: Եթե վերը ասվածը զուրկ չէ բոլոր հիմքերից, ապա այդ դեպքում միայն մնում է ափսոսալ, որ Ադրբեջանը թույլ է տալիս իրեն ներքաշել խաղի մեջ, օգտագործելով իր սեփական հազարավոր քաղաքացիներին որպես մանրադրամ ի շահ որոշ ազդեցիկ շրջանակների քաղաքական պահվածքի:

Ադրբեջանին ներքաշում են իրանյան հաղթաքղթի խաղարկման մեջ

«Դատելով վերջին օրերին ստացվող լրատվությունից, այնպիսի տպավորություն է ստեղծվում, թե Ադրբեջանը եւ ոչ միայն նա, շահագրգռված են, որպեսզի այդ հանրապետության Ջեբրայիլի, Ղուբաթլիի եւ Զանգելանի շրջանների բնակիչները իբր ղարաբաղցիների հարձակման վտանգի տակ անտարբեր անցնեն իրանա-ադրբեջանական սահմանը», այսպես հայտարարեց Սնարք գործակալությանը տված հարցազրույցում Երեւանում ԼՂՀ ՊՊԿ հատուկ ներկայացուցիչ ԱԼԲԵՐՏ ՂԱԶԱՐՅԱՆԸ:

Միեւնույն ժամանակ երեկ Ինտերֆաքսին Ադրբեջանի պետական սահմանի պահպանության կոմիտեից հայտնել են, թե ադրբեջանական փախստականները Ֆիզուլու եւ Ջեբրայիլի շրջաններից տեղակայվել են Իրանի սահմանից 8-12 կմ հեռավորության վրա գտնվող գյուղերում: Նրանց կողմից Ադրբեջանի հետ Իրանի սահմանն անցնելու փաստեր չեն գրանցվել: «Ազգ»

Աշխարհ

Հարձակում ռուս պահակների վրա Վրաստանում

Աբխազիայում տեղակայված Վրաստանի զինված ուժերի մամուլի կենտրոնից հաղորդեցին, թե երեկ Օչամչիրի շրջանի Թամիշ գյուղի շրջանում հայտնվել են Սու-25 ինքնաթիռ եւ մի այլ ռազմական ինքնաթիռ, որոնք թռել են վրացական զորքերի դիրքերի վրայով: Ըստ նույն աղբյուրի, աբխազական զինված ստորաբաժանումները փորձել են նաեւ հարձակվել Շրոմա-Ախալշենիի ուղղությամբ, սակայն նրանց հարձակումը կանգնեցվել է: Մյուս կողմից, օգոստոսի 16-ին անհայտ անձինք հարձակվել են Քութայիսում գտնվող հրթիռա-հրետանային զինապահեստի եւ կրակել երկու ռուս պահակների վրա: Հարձակվողներին չի հաջողվել թափանցել պահեստ: ԻՖ

«Սոցիալ միությունը» մեղադրում է Ելցինին

«Սոցիալ միությունը» մեղադրել է Ռուսաստանի նախագահին քաղաքական դավադրության միջոցով հերթական պետական հեղաշրջումը կատարելու մեջ: Միության կարծիքով, այդ մասին է վկայում մասնավորապես Գերագույն խորհրդի հետ հարաբերությունների սրումը եւ նախագահի կոչը այն մասին, թե պետք է նախապատրաստվել սեպտեմբերին սպասվելիք քաղաքական կռիվներին: Բանակը եւ ուժային կառուցվածքները չպետք է գտնվեն քաղաքականությունից դուրս, ասվում է երկուշաբթի օրը հրապարակված «Սոցիալ միության» դիմումի մեջ: Ծանրվելով այդ ծեծակերտման մեջ, դավադիրներն այսպես թե այնպես ցանկանում են զինվորականներին օգտագործել իրենց նպատակների համար: ԻՖ

Ինչ արժե Իսրայել տեղափոխվելը

Վերջին երեք տարում Իսրայելը 352 մլն դոլլար է ծախսել նախկին Խ. Միության հանրապետություններից հրեաների ներգաղթին օժանդակելու համար: Այդ ժամանակամիջոցում, օգոստոսի 16-ին գրում է «Աշ շարք ալ աուսատ» թերթը, վկայակոչելով հրեական գործակալության զեկուցագիրը, մշտական բնակության համար «Ավետյաց երկիր» են փոխադրվել ԱՊՀ երկրների 440 հազար քաղաքացիներ: Գործակալության տվյալների համաձայն, որը զբաղվում է Իսրայել կատարվող ներգաղթի հարցերով, 167 մլն դոլլար է վճարվել անցած երեք տարում կատարված 4 հազար ուղերթների ավիատոմսերի համար: Իսրայելը եւս 185 մլն է ծախսել ծովով, «նոր ներգաղթյալների» անձնական ուղեբեռի առաքումը վճարելու համար: Հետաքրքիր է, որ չնայած ԱՊՀ-ից բազմաթիվ արտագնաների դուրսբերման մաքսային խիստ սահմանափակումներին, 1990 թ. մեր նախկին հայրենակիցները Իսրայել են փոխադրել ավելի քան 150 հազար տոննա տարբեր բեռներ: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Սերբ զինվորների հնազանդությունը կհանգեցնի՞ խաղաղության

Վերջին 200 բոսնիացի սերբերի զինված խմբավորումը Իգման սարի վրա, Սարաեւոյի շրջակայքում, սպասում է փոխադրամիջոցի, որը նրան դուրս կբերի ռազմական գոտուց: Մյուս կողմից, երեկ Ժնեւում շարունակվեց շահագրգռված կողմերի հանդիպումը: ■

digitised by A.R.A.R.@

Ընդդիմություն

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԵՏՔ Է ԶԵՐԾ ԼԻՆԻ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀՆԵՐԻՑ

5 կուսակցությունների ներկայացուցիչները հրավիրում են սահմանադիր խորհրդակցություն

Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության, Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության, Հայ Հեղափոխական դաշնակցության, Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության եւ Սահմանադրական իրավունք միության ղեկավարները երեկ Ժուռնալիստի տանը կայացած մամուլի ասուլիսում ներկայացրին հինգ կուսակցությունների կողմից ստեղծված քաղաքական համաձայնության սահմանադրական խորհրդի կատարած մեկամսյա աշխատանքները:

Հուլիսի 17-ին կուսակցությունների կողմից հրապարակված հիմնարար փաստաթղթերից հետո ստորագրվել է նաեւ Սահմանադրական խորհրդի կանոնադրությունը, որի համաձայն ստեղծվել է աշխատանքային խումբ հայտնի իրավաբանների մասնակցությամբ: Բացի մանր տարաձայնություններից, որեւէ կուսակցություն սկզբունքային հարցերում տարբեր դիրքորոշում չի արձանագրել եւ խորհրդին հաջողվել է գալ «փափուկ փոխզիջման»:

Երեկվա մամուլի ասուլիսում ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը նշեց, որ գլխավոր հարցն այն է, թե ինչպիսին պետք է լինի Հայաստանը հետագայում: Այն պետք է լինի՞ հստակ տարանջատված օրենսդիր, գործադիր, դատական իշխանություններով ժողովրդավարական պետությո՞ւն, թե մի երկիր, որտեղ իշխի բռնապետությունը: Հաջորդը, նախագահակա՞ն հանրապետություն, թե խորհրդարանական: Անհրաժեշտ են օրենքներ, որոնք տնտեսության զարգացման համար ապահովեն անհրաժեշտ դաշտ, ասաց նա: Կարեւոր տեղ է տրվում նաեւ պետության սոցիալական պարտականությունների կատարմանը: Մի խոսքով, պետք է ստեղծել այնպիսի Սահմանադրություն, որը ծառայի ժողովրդին եւ արտահայտի մեր ժողովրդի ազգային առանձնահատկությունները, շարունակեց պրն. Միրզախանյանը: Այնուհետեւ, միասնական տարբերակի հրապարակումից հետո, կուսակցությունները հանդես կգան օրենսդրական նախաձեռնությամբ: Իսկ սեպտեմբեր ամսին կհրավիրվի նաեւ Սահմանադիր խորհրդակցություն, որին բացի կուսակցությունների ներկայացուցիչներից, կմասնակցեն նաեւ հանրապետության լավագույն մասնագետները:

Պրն. Միրզախանյանը նաեւ նշեց, թե այժմ կառավարության կողմից հայտարարված Սահմանադրական համաժողովրդական քննարկումը զարմանք է հարուցում այն իմաստով, որ նման քննարկումները ոչ թե խորհրդարաններն են իրականացնում, այլ գործադիր իշխանության ներկայացուցիչները: Իր հերթին, ՀՅԴ Կենտրոնական կոմիտեի ներկայացուցիչ Ռուբեն Հակոբյանը ներկայացնելով իրենց կողմից մշակված հիմնադրույթները, նշեց, որ դրանք 21-ն են, բայց ինքը կհրապարակի միայն մի քանիսը: Այդ հիմնական սկզբունքներն այն են, որ նախ պետք է տեղ տրվի Հայ Դատին, կառավարությունը պետք է ձեւավորվի խորհրդարանի կողմից, պետք է դրվեն իրավական պետություն ստեղծելու մեխանիզմները, իշխանությունները պետք է ինքնուրույն լինեն եւ հակակշռեն մեկը մյուսին, նախագահը չպետք է մանդատ ստանա ժողովրդի կողմից, բայց նաեւ ոչ միայն խորհրդարանի կողմից, առանձին տեղ պետք է տրվի նաեւ քաղաքացիության խնդրին, հատկապես սփյուռքահայերին, տեղական ինքնակառավարման մարմինները պետք է տեղերում ընտրվեն, այլ ոչ թե կենտրոնից նշանակվեն, դատական իշխանությունները պետք է երկաստիճան լինեն:

Ռուբեն Հակոբյանը նշեց, որ հինգ կուսակցությունների միավորման հիմնական պատճառն այն է, որ նրանք դեմ են եղել սահմանադրական հանձնաժողովի ներկայացրած տարբերակին եւ նրա առաջարկած Սահմանադրության ընդունման կարգին: Իսկ Ռուբեն Միրզախանյանի կարծիքով, Սահմանադրությունը պետք է գրվի հետագա տարիների համար, այլ ոչ թե մեկ անձի կամ ներկա վարչակազմի համար:

ՀԴԿ-ի նախագահ Արամ Սարգսյանը, ներկայացնելով իրենց աշխատանքների ընթացքը, նշեց, որ դրանք հիմնականում հիմնված են ՀՅԴ-ի, ՀՌԱԿ-ի ներկայացրած Սահմանադրության տարբերակների եւ կուսակցությունների մշակած սկզբունքների վրա: Խորհրդի հիմնական նպատակն է ունենալ քաղաքացիական համաձայնության միասնական տարբերակ, ի պատասխան այն մրցույթի, որը ձեւավորվել է հանրապետության ղեկավարության կողմից: ՀՀԿ-ի նախագահ Աշոտ Նավասարդյանը, անդրադառնալով Սահմանադրության ընդունման կարգին, նախ նշեց, որ Սահմանադրական խորհրդի դռները բաց են նաեւ մյուս կուսակցությունների եւ մասնագետների առջեւ, եւ հետո, ըստ իրենց կարծիքի, Սահմանադրությունը պետք է ընտրվի ոչ թե հանրաքվեի, այլ Սահմանադիր ժողովի կողմից: Քանի որ Սահմանադիր ժողովը ընտրվելու է համամասնորեն, ապա նա իրավասու է Սահմանադրություն ընդունել: Միայն երկու երրորդով ընդունված հարցերը կարող են դրվել հանրաքվեի: Իսկ ՍԻՄ-ի նախագահ Հրանտ Խաչատրյանի ասելով, Սահմանադրության խորհրդի հիմնական նպատակն այդ ընթացքը լուրջ քաղաքացիական եւ գիտական հիմքերի վրա դնելն է:

Խոսելով տարաձայնությունների մասին, Ռուբեն Միրզախանյանը նշեց, որ սկզբունքային հարցերում ցույց է տրվել միասնական դիրքորոշում, տարաձայնությունները հաղթահարվել են:

Ռուբեն Հակոբյանի ասելով, թերեւս լինեն զիջումներ միայն ձեւակերպումների մեջ: Արամ Սարգսյանի կարծիքով, թեեւ կան գաղափարախոսական տարբերություններ, բայց այժմ պետք է հեռու մնալ տարբեր քաղաքական գաղափարախոսություններից, որպեսզի ունենանք հիմնական օրենք: «Եթե որեւէ Սահմանադրություն հիմնվի միայն մեկ կուսակցության վրա, ապա այն չի կարող համաժողովրդական լինել եւ պաշտպանել ժողովրդի շահերը», ասաց պրն. Սարգսյանը: Ըստ նրա, Հայաստանում կան հնարավորություններ, որպեսզի կուսակցությունները գան համաձայնության, երբ ազգային շահերը պարզ են:

Այդ առումով, ներկաները նշեցին, որ Սահմանադրական հանձնաժողովի ներկայացրած տարբերակից բռնապետության հոտ է փչում եւ այն նախագահի միապետության համար ստեղծում է բոլոր բարենպաստ պայմանները: Աշոտ Նավասարդյանը նշեց եւս մի հանգամանք, ըստ որի ստեղծվեն այնպիսի մեխանիզմներ, որպեսզի հետագայում բացառվի օտար ազդեցությունների ներթափանցում իշխանության ոլորտներ:

Անդրադառնալով հետագա քայլերին, Աշոտ Նավասարդյանը նշեց, որ փակուղային իրավիճակի մասին դեռեւս վաղ է խոսել: Ռուբեն Միրզախանյանը նշեց, որ ստեղծված ներքին անդորրը եւ ընդդիմության շնորհիվ է, եւ իշխանությունների, բայց 5 կուսակցությունները հետեւողական կլինեն Սահմանադրության հարցում եւ կպայքարեն, որպեսզի Հայաստանում բռնապետություն չհաստատվի: Ռուբեն Հակոբյանի կարծիքով, Սահմանադրությունը մեր ազգի ստորագրությունն է եւ իրենք թույլ չեն տա, որպեսզի այն մի անձ ստորագրի:

Այնուհետեւ, կուսակցությունների ղեկավարները նշեցին, թե այժմ կարեւորն այն է, որպեսզի լրատվական միջոցներում ճիշտ լուսաբանվեն Սահմանադրության տարբերակները, խոր ընթանա համաժողովրդական քննարկում, որպեսզի ժողովուրդը հստակ տարանջատի եւ գնահատի իրեն ներկայացված տարբերակները:

Ա. Դ.

Վառելիք

Հայաստանում գազն ու նավթը անհրաժեշտություն են

ՀՀ էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարար Միրոն Շիշմանյանի հրավերով ներկայումս կարճատեւ այցով Հայաստանում է գտնվում Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի պրոֆեսոր Ջորջ Չիլինգարը: Նա հայտնի մասնագետ է նավթի երկրաբանության բնագավառում, հրատարակել է 40 գիրք եւ 500 հոդված: Նոյյան տապանի թղթակից Սուսաննա Պետրոսյանը Ջորջ Չիլինգարին խնդրեց պատմել Հայաստան կատարած իր այցելության նպատակի մասին:

– Հայ մասնագետների ինձ ներկայացրած փաստերի ու տեղեկությունների հիման վրա ես կանցկացնեմ ամփոփիչ վերլուծություն: Միայն դրանից հետո, այսինքն մի քանի ամիս անց ես կկարողանամ պատասխանել այն հարցին, թե Հայաստանում կա՞ն արդյոք գազ եւ նավթ:

– Աշխատանքի առաջին փուլում ի՞նչ ծրագրեր ունեք:

– Կանոնավոր ուղեւորություններ Հայաստան: Նաեւ նախատեսում եմ հայ մասնագետների հրավիրել ԱՄՆ:

– Եթե Ձեր հետազոտությունները հաստատեն, որ Հայաստանում նավթի ու գազի պաշարներ կան, ինչպե՞ս կիրականացվի հետագա օգնությունը:

– Օգնությունը ցույց կտրվի հորատման բնագավառում: Բացի նավթագործ երկրաբան լինելուց, ես նաեւ նավթագործ ճարտարագետ եմ: Ուզում եմ ընդգծել, որ բոլոր հետազոտությունները կատարելու եմ անվճար: Ես իմ փորձն ու գիտելիքները կօգտագործեմ հայրենիքիս օգնելու համար, որի ժողովուրդը շատ ծանր վիճակում է: Հուսով եմ, որ մենք կգտնենք նավթը եւ գազը, որոնց կարիքն այնքան զգում է Հայաստանը: ՆՏ

Հայաստանին հատկացված օգնությունը, որը նախկինում տեղափոխվում էր Թուրքիայի տարածքով, ներկայումս առաքվում է Հունաստանի տարածքով, քանի որ Թուրքիան վերջին ամիսների ընթացքում խոչընդոտում էր Հայաստանին պատկանող բեռների մուտքը Հայաստան: Հայկական Կարմիր խաչի գլխավոր քարտուղար Գուրգեն Բոշյանը հայտնեց, որ այդպիսի մի օդանավ, որը պարունակում էր Միջազգային Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի ֆեդերացիայի Հայաստանին հատկացված օգնությունը, դուրս գալով ԱՄՆ-ից, իջեցվել է Թուրքիայում, ուր երկու ամիս հարկադիր կանգառից հետո տեղափոխվել Հունաստան, որտեղից էլ կազմակերպվել էր նրա առաքումը Հայաստան: Օդանավը Հայաստան է տեղափոխել 20 կիլոգրամանոց պարենամթերքի արկղեր, որոնք շուտով բաշխվելու են Ադրբեջանից բռնագաղթվածներին: Բոշյանը հայտնեց նաեւ, որ անցյալ տարվա դեկտեմբերից 130 հազար փախստականների օգնության կազմակերպման ծրագիրը իրենց վրա են վերցրել ՄԱԿ-ի փախստականների հարցով Գերագույն կոմիսարիատը եւ Միջազգային Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի ֆեդերացիան: ՆՏ

Բաքու

Բաքվում խոսում են 3000 գերի ադրբեջանցիների մասին

Ադրբեջանի ռազմագերիների եւ պատանդների գործերի հանձնաժողովի նախագահ Նազիգ Աբասովը հայտնեց, որ իր տվյալներով, ներկայումս հայերի մոտ գերության մեջ են առնվազն 3 հազար ադրբեջանցիներ: Շաբաթ երեկոյան Բաքվում ելույթ ունենալով մամուլի ասուլիսում, նա նշեց, թե Ադրբեջանի տարածքում հայ պատանդների թիվը չի անցնում մի քանի տասնյակից: Ն. Աբասովի խոսքերով, ադրբեջանցի պատանդներին պահում են մարդկային նորմերին հակասող «անասունների պես»: Ինչպես նշեց հանձնաժողովի ղեկավարը, միջազգային կազմակերպությունների մասնակցությամբ եւ վերահսկողությամբ պատանդների փոխանակման շուրջը Երեւանի հետ համաձայնության հասնելու բոլոր փորձերը բախվում են այդ հարցից քաղաքական օգուտ քաղելու հայերի ձգտմանը: Մասնավորապես, հայկական կողմը պարբերաբար բարձրացնում է Ադրբեջանի եւ ինքնակոչ ԼՂՀ-ի բանակցության անհրաժեշտության հարցը, նշեց նա:

Սուդանում գնահատում են ադրբեջանցի նավթագործներին

«Ես կնպաստեմ արտասահմանում մեր նավթագործ մասնագետների համար անհրաժեշտ աշխատատեղերի ստեղծմանը եւ կջանամ այդ նպատակով օգտագործել օտար պետությունների հետ գործարար կապերի ընդլայնումը», «Խաբար սերվիս» գործակալության թղթակցի հետ զրուցելիս ասաց Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության նոր նախագահ Նատիկ Ալիեւը: Նրա խոսքերով, օտար պետություններն արդեն հետաքրքրվում են այդ հարցերով: Մասնավորապես, նա նշեց, որ Ադրբեջանում Սուդանի դեսպան Հասան Բաշիր Աբդուլ Վահաբը օգոստոսի 11-ին իրեն խնդրել է աֆրիկյան այդ հանրապետության օգնել նավթահորերի հորատման գործում: Ընդ որում, արտասահմանցի դիվանագետը ընդգծել է, որ Սուդանում բարձր են գնահատում ադրբեջանցի մասնագետների փորձն ու որակավորումը: Ինչպես նշեց նավթային ընկերության նախագահը, մոտ ժամանակներս Բաքու կայցելեն Սուդանի նավթային ընկերության նախագահը եւ փոխնախագահը: ՆՏ

30 հազար չինական գազահաշվիչ Բաքվին

Չինական «Միլլիմետալ» ֆիրման «Ազերիգազ» պետական ընկերության հետ պայմանագիր է կնքել 30 հազար գազահաշվիչների մատակարարման վերաբերյալ: Ենթադրվում է, որ հետագայում Ադրբեջանն ինքը կթողարկի նման հաշվիչներ: Դրանց արտադրության յուրացմանը կօգնեն չինական ֆիրմայի մասնագետները: Ֆիրման պատրաստվում է Ադրբեջանին մատակարարել անհրաժեշտ տեխնոլոգիական սարքավորումներ, որոնք կտեղադրվեն Գյանջայի մեքենաշինական գործարանում: ՆՏ

Բաքուն դատապարտում է Լենքորանի անջատականներին

Շաբաթ օրը Բաքվում Ադրբեջանի ղեկավարության եւ հասարակության ներկայացուցիչների մասնակցությամբ անցկացված սեմինար-խորհրդակցությունում քննարկվեցին «ինքնակոչ» Մուղանի Թալիշական Հանրապետության իրադրությունը եւ «անջատականների» գործողությունները, որոնք փորձում են Բաքվի իշխանությունից անջատել Ադրբեջանի հարավային շրջանները:

Թալիշական Հանրապետության կազմավորման շարժման դեմ առջեւում է Ալիքրամ Գումբատովը, որը մինչեւ այս տարվա գարունն ադրբեջանական բանակի բարձրաստիճան սպաներից էր եւ պաշտպանության նախարարության բաժնի վարիչ: Ա. Գումբատովը Ադրբեջանի սոցիալ-ժողովրդավարական կուսակցության անդամ էր, ապա դարձավ քաղաքական կուսակցության ղեկավար գործիչներից մեկը, որն այժմ վերանվանվել է Ադրբեջանի ժողովուրդների իրավահավասարության կուսակցության:

Լենքորանից ստացված լուրերի համաձայն, նորաստեղծ հանրապետության մեջ մտնում է Ադրբեջանի հարավային 7 շրջան: Շաբաթօրյա խորհրդակցությունում նշվեց, որ վերջերս նկատվում է այդ կազմավորման սահմանների ընդլայնման միտում. պահակակետերը պարբերաբար հյուսիս են տեղափոխվում:

Սեմինարում Ադրբեջանի խորհրդարանի ղեկավար եւ նախագահի պաշտոնակատար Հեյդար Ալիեւը դատապարտեց Լենքորանի ղեկավարների գործողությունները, որոնք, իր խոսքերով, «միտված են հանրապետության մասնատմանը»:

«Գումբատովը գործում է ոչ թե ինքնագլուխ, այլ Ադրբեջանի պետականության եւ նրա ժողովրդի ոչնչացման ծրագրի շրջանակներում», ընդգծեց Ալիեւը: «Լենքորանի գործողությունները հակասահմանադրական բնույթ ունեն, իսկ Գումբատովի զինվորական կազմավորումներն անօրինական են», ընդգծեց նա:

«Հուսանք, որ այս ժողովը նախազգուշացում կլինի Ալիքրամ Գումբատովի համար, եւ նա ինքը խելքի կգա ու կկանգնեցնի այդ երեւույթները», ասաց Ալիեւը:

Վարչական կառավարման հարցերի գծով պետխորհրդական Արիֆ Ռահիմզադեն կոչ արեց «խիստ միջոցներ» ձեռնարկել Գումբատովի եւ Թալիշական Հանրապետության մյուս նախաձեռնողների նկատմամբ: Վարչապետ Սուրաթ Հուսեյնովը, ընդհակառակը, արտահայտվեց խնդրի «խաղաղ լուծման» օգտին: ԻՖ

Երեւանի «ՕՆԱԻՍԻՍ-ՄԵՆԵՋԵՐ» ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է

Կարճատեւ եւ ինտենսիվ դասընթացների գործարար մարդկանց եւ սկսնակներին, ուսումնասիրելու բրոկերի եւ մենեջերի մասնագիտական առարկաներ՝ մարկետինգ, մենեջմենթ, ֆինանսավորում, արտաքին տնտեսական գործունեություն, բիզնեսի կազմակերպման իրավական հիմունքներ, ինչպես նաեւ անգլերեն լեզուն: Շրջանավարտները կստանան մենեջերի եւ բրոկերի որակավորում, լավագույնները կմիջնորդվեն աշխատանքի: Ուսման տեւողությունը մեկ ամիս է, դասընթացների սկիզբը սեպտեմբերի 1-ից:

● Դպրոցական ավագ դասարանցիներին (14-17 տարեկան) մարկետինգի, մենեջմենթի եւ տնտեսագիտական առարկաների հիմունքները ուսումնասիրելու: Ուսման տեւողությունը 3 ամիս:

● Կանանց եւ աղջիկների կար ու ձեւի դասընթացներ, բարձրորակ մասնագետները կփոխանցեն Ձեզ արհեստի կարեւոր ունակությունները:

● Ուսման տեւողությունը 3 ամիս:

Դիմողի հասցեն՝ Երեւան, Սախարովի հրապարակ, «Հայաստան» շենքում (Նալբանդյան 13), հեռախոս 56 05 91

digitised by A.R.A.R.@

Խորհ

Հանրապետությունում կա «ուղեղների արտահոսքի» խնդիր եւ այնպիսի չափերով, որ մտահոգիչ կոչելը չափազանց մեղմ կհնչեր. արտագաղթ լինի, թե մասնագետի կողմից զբաղմունքի ոլորտի փոփոխություն, միեւնույն է, երկու դեպքն էլ կորուստ է մշակույթի եւ գիտության համար, եւ գիտակցում եմ, որ ներկա վատթար կենսապայմաններում անիմաստ է դիմել մարդկանց հայրենասիրությանը եւ խնդրել չհեռանալ հանրապետությունից: Դարձյալ չարիքն է դարտսայրում գիտնականին կամ արվեստագետին թողնել իր մասնագիտությունը եւ խորհել դրամ շահելու մասին: Հետեւաբար, մինչեւ երկրում չդիտվի կենսամակարդակի բարձրացում, բարեկեցության աճ, անհույս է «ուղեղների արտահոսքն» արգելելը: Միեւնույն ժամանակ, մեծ նորարարություն կամ հայտնագործություն հարկավոր չէ, որպեսզի օբյեկտիվ այդ պրոցեսը տարերայնությունից ձերբազատվի եւ դառնա կառավարելի, բացասական անդրադարձները լինեն նվազագույն, գուցե անգամ դրական դիտվեն:

Իմ առաջարկությունն էր ստեղծել կառավարությանը կից ծառայություն, կարեւոր չէ, թե ինչ անունով:

Այդ ծառայությունը նախ պետք է ստեղծի Հայաստանի Հանրապետության մտավոր եւ մշակութային կարողությունների բանկ: Մենք պետք է գիտենանք, օրինակ, որքան տեսաբան ֆիզիկոսներ ունենք, այս կամ այն նեղ մասնագիտացմամբ, քիմիկոսներ, երկրաբաններ, առաջնակարգ տեխնիկական աշխատողներ, բժիշկներ առանց գիտական կոչումների, եւ այլն: Նույն կերպ տվյալներ հավաքագրվեն մեր մշակութային ներուժի վերաբերյալ: Իհարկե, անուն-ազգանվանը պետք է հետեւեն անձի մասին որոշ տեղեկություններ՝ մասնագիտությունը, գիտական նվաճումները, փորձառությունը, տարիքը, ընտանեկան դրությունը եւ այլն:

Այնուհետեւ, նույն այդ ծառայությունը կամ մարմինը պետք է ուսումնասիրի միջազգային շուկայում մասնագիտությունների եւ կադրերի պահանջարկը, արտասահմանյան երկրների հետ կազմվեն պայմանագրեր, որոնց շրջանակներում մեր մասնագետները կուղարկվեն այդ երկրներ: Ժամկետները տարբեր կարող են լինել, սակայն ցանկալի է, որ նրանք ուղարկվեն երրորդ աշխարհի երկրներ: Որովհետեւ Արեւմուտքում որակյալ կադրերն այնքան են, որ ոչ թե պահանջարկ, այլ գործազրկություն կա:

Գերագույն խորհրդի վերջին նիստերից մեկում վարչապետը հայտարարեց, թե հանրապետությունից հեռացել է ընդամենը 10-12 գիտնական, եւ նույնիսկ պոտենցիալ կերպով էլ մեր գիտական կարողությունը չի հեստրերի արտասահմանին: Չգիտեմ պրն. Բագրատյանին արտագաղթի վիճակագրությունը ով էր տրամադրել: Հավանաբար նա նկատի էր ունեցել անվանի դոկտորների, ակադեմիկոսների: Բայց չէ որ մեծահասակներն իրենց արդեն սպառել են ակտիվ գիտական գործունեության համար: Իսկ երիտասարդները, որ հեռանում են, մեր ապագա դոկտորներն ու ակադեմիկոսներն են: Միայն ֆիզհետազոտությունների ինստիտուտում երիտասարդ թեկնածուներից տասնյակի հասնող արտագաղթողներ են եղել: Թե մեր գիտական պոտենցիալը չի կարող պահանջարկ վայելել արտասահմանում, նույնպես վտանգավոր ինքնահանգստացում է: Երբ ԱՄՆ-ում գնահատում էին նախկին միութենական հանրապետությունների գիտական ներուժը, այդ սանդղակում Հայաստանը կայուն կերպով երրորդն էր կամ չորրորդը: ՌԴ, Ուկրաինա, Հայաստան կամ ՌԴ, Ուկրաինա, Բելառուս, Հայաստան: Եւ իհարկե, Հայաստանը առաջիններից մեկն է նախկին ԽՍՀՄ-ում, որ կարող է մուտք գործել երրորդ աշխարհի երկրներ:

Այդ երկրներն այնքանով են հարմար, որ մեր մասնագետներն այնտեղ չեն լինի կրտսեր աշխատակից, մասնագիտական վերաորակավորման անհրաժեշտություն չի ծագի:

Գործնական կարող է լինել միջպետական պայմաններ ընդունելու պրակտիկան: ՀՀ-ն պարտավորվում է արտասահմանյան տվյալ երկրում կազմակերպել արտադրություն կամ գիտահետազոտական աշխատանքներ: Մեր մասնագետների խմբերը գործուղվում են արտերկիր իրագործելու պայմանավորվածությունները: Տեղադրում են տեխնոլոգիաներ, ուսուցանում են տեղացի կադրերին եւ այլն:

Վերջապես կառավարությանը կից այդ ծառայությունը պետք է արտերկիր մեկնող կադրերի համար կազմակերպի նախնական դասընթացներ: Տրվեն գիտելիքներ տվյալ երկրի, նրա առանձնահատկությունների մասին, որոշ չափով ուսուցանվի լեզուն:

Այսպիսի գործառույթներ ունեցող մի համակարգ ստեղծելու դեպքում մեր գիտնականների, մշակույթի գործիչների համար կապահովվենք արժանավայել կենսապայմաններ արտերկրում, նրանք ստիպված չեն լինի համաձայնել ցանկացած աշխատանքի, եւ կբացառվի ապամասնագիտացումը: Պետությունը լծակներ կունենա նրանց վերադարձնելու: Իր ծառայությունների համար (գտնել է աշխատանք եւ այլն) կառավարությունը կարող է գանձել համեստ եկամտահարկ: Այդ կերպ եւ խնդրո առարկա ծառայության ֆինանսավորման հարցը կվճռվի, եւ գոյացած միջոցները կարելի է ուղղել գիտության, մշակույթի այն ոլորտին, որն առավել անհրաժեշտ է:

Ես օրերս զրուցում էի Վլադիմիր Մարյանի հետ, նա ասում էր, թե հրավերներ կան արտերկրից որքան ուզեք, մեր խմբերին, անհատ կատարողներին դիտելու, ունկնդրելու մեծ ցանկություն կա այնտեղ: Սակայն միայն փոխադրամիջոցների ուղեվարձը, գիտեք, այժմ հնգանիշ թվեր են: Դրամի անբավարարությունն ավելի զորեղ խոչընդոտ է, քան քաղաքական «երկաթե վարագույրը»: Մարյանը, այլ մի քանի հանրահայտ սիրված արտիստներ կարող են անհատաբար մեկնել: Բայց կոլեկտիվների գործուղումը արտագնա միջոցառումների, լինեն դրանք ցուցահանդես, ներկայացում, աղետալի վիճակում է: Իսկ եթե ստեղծվի կառավարությանը կից ծառայությունը, գանձվող եկամտահարկերը կարող է ուղղել այստեղ եւ շտկել վիճակը:

Ինձ ուրախացրեց, որ կառավարության կարգադրությամբ կազմված է հանձնաժողով առաջարկությունները ուսումնասիրելու, արտերկրում մեր գիտական, աշխատանքային ներուժի օգտագործումը պետականորեն կարգավորելու համակարգ մշակելու համար: Փորձինչ վստահ չեմ մեր վարչապետի արտահայտած կարծիքներից: Այս այն դեպքն է, երբ գերադասելի է թեկուզ չափազանցված անհանգստանալ, քան վտանգը թերագնահատել:

Մտավախությունների կապակցությամբ՝ արդյոք չի՞ ստեղծվի բյուրոկրատական մարմին: Բյուրոկրատիզմը թվում է մեր գեների մեջ է եւ մտավախություններ ես միշտ ունենում եմ: Սակայն թերությունների վերացման համար հարկ է համակարգը կատարելագործել: Տեխնիկական խոսանը չոյտեց է վարկաբեկի գաղափարը:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՈՒՄ ՀՀ ՄՏԱՎՈՐ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՆԵՐՈՒԺԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Գիտ մշակույթի, լեզվի, գիտության եւ կրթության հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆայել Ղազարյանը հանրապետության նախագահին եւ վարչապետին էր դիմել կառավարությանը կից մի ծառայություն ստեղծելու առաջարկությամբ, որը կարգավորեր «ուղեղների արտահոսքը» դեպի արտերկիր եւ ներքին հոսքը: Կառավարությունում կազմված է խնդիրը մշակող հանձնաժողով: Մեկամսյա ժամկետում, համաձայն թիվ 242 կարգադրության, հանձնաժողովը պետք է առաջարկություններ ներկայացնի կառավարությանը հիշյալ պետական կարգավորումը իրականացնող համակարգ կազմակերպելու վերաբերյալ: Պրն. Ղազարյանին խնդրեցինք հանգամանորեն ներկայացնել իր պատգամավորական նախաձեռնությունը եւ առայժմ եղած արձագանքները:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Կյանք

Ստորագրվել են մաքսային համաձայնագրեր ՀՀ եւ Թուրքմենստանի մաքսային ծառայությունների միջեւ

Հուլիսի 30-ին Թուրքմենստանում ստորագրվել են մաքսային 3 համաձայնագրեր Հայաստանի Հանրապետության մաքսային վարչության եւ Թուրքմենստանի պետական մաքսասան միջեւ.

1. ՀՀ եւ Թուրքմենստանի միջեւ մաքսային ծառայությունների համագործակցության եւ փոխօգնության մասին:

2. Մաքսանենգության եւ մաքսային օրենքների պաշտպանության, թմրադեղերի եւ հոգեներգործուն նյութերի ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարում համագործակցության եւ փոխօգնության մասին:

3. Մշակութային արժեքների ապօրինի տեղափոխում, բռնագրավման եւ վերադարձման գործում համագործակցության եւ փոխօգնության մասին:

ՀՀ մաքսային վարչության պետի տեղակալ Ռոբերտ Կարապետյանը հայտնեց, որ համաձայնագիրը կազմվել է հիմնականում հայկական կողմի առաջարկած նախագծի տարբերակով, եւ որ նախապատրաստվում են ԽՍՀՄ նախկին այլ հանրապետությունների հետ կնքվելիք համաձայնագրերի նախագծեր:

Ռ. Կարապետյանն անչափ կարեւորեց ստորագրված համաձայնագրերը, որոնք մեծապես կնպաստեն ՀՀ քաղաքացիների տարանցիկ ուղեւորությունների դեպքում ՀՀ քաղաքացիների շահերի պաշտպանությանը Թուրքմենստանում, թմրադեղերի եւ հոգեներգործուն նյութերի տարածման կանխարգելմանը, մշակութային բարձրարժեք արժեքների մաքսանենգությանն ու ՀՀ տարածքից ապօրինի դուրս բերման արգելմանը: ՆՏ

Ընթերցողի փիրպում կամ նորից նոր անձնագրի մասին

Մեր թերթի ապրիլի 20-ի համարում հրապարակվել էր «Անձնագրեր. նոր ոչ միայն տեսքով» հոդվածը, ուր անդրադարձել էինք նոր՝ հայկական անձնագրերի հարցին: Խմբագրությունը ստացավ մի նամակ: Հեղինակը, որ ցանկացել էր անհայտ մնալ, ինչպես ինքն է նշում, որովհետեւ «ծանոթ եմ 1937 թ. թոհուբոհին», իր խիստ դժգոհությունն էր հայտնում այն բանից, որ անձնագրերում չի նշվում քաղաքացու ազգությունը եւ հայրանունը: «Ո՞վ է իրավունք վերապահված ինձ զրկելու հայ կոչվելու կամ հորս ժառանգը լինելու իրավունքից», վրդովված գրում է անհայտ նամակագիրը:

Թեեւ նա նամակի սկզբում նշում է, որ մեր թերթի ընթերցողներից է, այդուհանդերձ նամակի հարցադրման անհայս հեղինակը զարմանալիորեն «այ- խարող է արել» «Ազգի» այն համարը, ուր մենք մի անգամ արդեն հաղորդագրություն ենք տվել նամակագրին վրդովեցնող հարցի մասին: Հունիսի 29-ի համարում մենք տպագրել ենք հաղորդագրություն այն մասին, որ ի պատասխան Հայաստանում բնակվող եզդիների խնդրագրի, որոնք նույնպես անհանգստացած էին նոր անձնագրերում ազգությունը եւ հայրանունը չնշելու պատճառով, ՀՀ կառավարական շրջանակներից Հայաստանի եզդիների հոգեւոր առաջնորդին պարզաբանել էին, որ «Հայաստանի ցանկացած քաղաքացի կարող է դիմում գրել, որից հետո անձնագրում կգրվի եւ հայրանունը, եւ ազգությունը»: Գ. Ն.

Ամերիկյան ժողովրդական պարի անսամբլը Հայաստանում

Օգոստոսի 16-ին Հայաստան պետք է ժամաներ Բրիգհամ Յանգ համալսարանի ժողովրդական պարերի անսամբլը: Նույն օրն այն համերգներով հանդես է գալու, ներկայացնելով Միացյալ Նահանգները:

Ժողովրդական պարերի անսամբլը, որը բաղկացած էր 8 հոգուց, իր առաջին ծրագիրը սկսեց 1956 թվականից Բրիգհամ Յանգ համալսարանում: Այսօր 200-ից ավելի անդամներով, խումբը համարվում է ԱՄՆ-ի ամենամեծ եւ ամենահաջող ժողովրդական պարերի ծրագիր ունեցողը: ՆՏ

Թանկագին պատանիներ եւ աղջիկներ

Հայաստանի Հանրապետության լուսավորության նախարարության Երեւանի պոլիգրաֆիական ուսումնարանը

կատարում է 1993-1994 ուստարվա ընդունելություն

- Ուսումնարանը կադրեր է պատրաստում պոլիգրաֆիական արդյունաբերության եւ գրականության տարածման հանրապետական կենտրոնի համար: Ուսուցանվում են բարձր եւ օֆսեթ տպագրության տպագրիչի, լինոտիպիստի, լուսանկարաշարվածքային ավտոմատի օպերատորի, մեքենայական եւ ձեռքի գրաշարի, կազմարար բրոշյուրավորողի (գեղարվեստական), տրափագրիչի, ոչ պարենային ապրանքներ վաճառողի (գրավաճառի), մեքենագրող-տպագրող գործավարի մասնագիտություններ:
- Ուսման տեւողությունը հանրակրթական միջնակարգ կրթություն ունեցողների համար տասն ամիս է, իսկ ութերորդ դասարանն ավարտածների համար՝ երկու տարի տասն ամիս: Իններորդ դասարանն ավարտածները կարող են դիմել ընդունվելու երկրորդ կուրս: Ութերորդ եւ իններորդ դասարաններն ավարտածները մասնագիտության հետ միաժամանակ ստանում են հանրակրթական միջնակարգ կրթություն:
- Ուսումնարանի սովորողներին ամսական տրվում է 3500 ռուբլի կրթաթոշակ: Հանրապետությունում նվազագույն աշխատավարձի բարձրացման հետ միաժամանակ կավելանա նաեւ նշված կրթաթոշակի չափը:
- Սովորողներին անվճար տրվում են մերձքաղաքային եւ միջքաղաքային տրանսպորտից օգտվելու մշտական տոմսեր:
- Ուսումնարանում ընդունելությունը կատարվում է ընտրության կարգով: Դիմորդները ընդունելության քննություն են հանձնելու մայրենի լեզվից եւ գրականությունից՝ թելադրություն:
- Տպագրիչի եւ կազմարարի մասնագիտություններով ընտրությունը կատարվում է հարցազրույցի միջոցով: Զինակոչիկները ուսման ժամանակահատվածում ազատվում են պարտադիր զինվորական ծառայությունից:
- Դիմորդները պետք է ներկայացնեն՝ փաստաթուղթ կրթության վերաբերյալ (իսկական, բժշկական տեղեկանք (ձեւ 086), երեք լուսանկար 3x4 սմ չափի, դիմում (լրացվում է տեղում):
- Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ օգոստոսի 25-ը, ընդունելության քննությունները՝ օգոստոսի 27-ին եւ 28-ին, ուսուցումը սկսվում է սեպտեմբերի 1-ին:

Ուսումնարան կարելի է գնալ թիվ, թիվ 2, 4 ա, 27, 110,114, 124 ավտոբուսներով, թիվ 26, 33, 37, 43 երթուղային տաքսիներով:

Հասցեն՝ Երեւան-52, Բաքսեփ, Ծարավ աղբյուրի փողոց, թիվ 21 (Շամոյան գինիների գործարանի մոտ):

Հեռախոսահամարները 28-77-32, 28-40-80

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Արամ Խաչատրյան»

համերգասրահի նոր համերգաշրջան

1993-1994 թթ. համերգաշրջանում «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի եւ Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախմբի ելույթներին զուգահեռ տեղի կունենան մենահամերգներ եւ կամերային երաժշտության համերգներ՝ լավագույն մենակատարների եւ կամերային համույթների մասնակցությամբ: Համերգաշրջանի ղեկավարությունն իրագործում է Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի եւ Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Լորիս Ճգնավորյանը: Համերգաշրջանի հովանավորն է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը:

Գերմանական, ճապոնական, ավստրիական, իտալական եւ այլ երկրների երաժշտության փառատոներ, Կոմիտասի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված՝ «Աշխարհը եւ մենք» ամառային փառատոն, Չայկովսկու մահվան 100-ամյակը եւ Ռախմանինովի մահվան 50-ամյակը նշող համերգներ, դպրոցականների համար հեքիաթ-համերգաշար, համերգներ պատանի օժտված երաժիշտների մասնակցությամբ՝ այդպիսին է համերգաշրջանի հագեցած ծրագիրը:

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տեղեկատվական կենտրոն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

Հայկական ծրագրեր ընկերությունն առաջարկում է հաշվապահության աշխատանքների ավտոմատացման «ՀԾ-Հաշվապահություն 2.0» փաթեթը:
Այն սպասարկում է հաշվապահության բոլոր բաժինները, բոլոր հաշիվները, բոլոր հաշվետվությունները:
«ՀԾ-Հաշվապահություն 2.0» փաթեթը կազմված է հետեւյալ ծրագրերից.

- Գլխավոր գիրք- Բալանս
- Դեբիտորների հաշիվներ- Արտադրանքի իրացման հաշվառում
- Կրեդիտորների հաշիվներ- Մատակարարման հաշվառում
- Դրամարկղի- Բանկի գործողություններ
- Աշխատավարձի հաշվարկ
- Հիմնական միջոցների հաշվառում
- Պահեստ

Հասցեն՝ Տերյան 57
Հեռ. 252463, 254758, 584545

digitised by A.R.A.R.@

Մամուլ

ԵՐԵՄԻԱԿԱՆ ՉԵՆ ԱՅՍ ԽՕՍՔԵՐԸ

Թեեւ Փարիզում հրատարակվող «Կամք» օրաթերթի հեղինակը սփյուռքահայ մամուլի ծանր օրերը ցույց տալու համար օրինակ է բերում երկու-երեք պարբերական, այնուամենայնիվ կարծում ենք, որ, ցավոք, այն հատուկ է ամբողջ սփյուռքի թերթերին: Օրինակները բազմաթիվ են եւ կարծես դրանք գործում են հակառակ տրամաբանության: Արտաքուստ թվում է, թե հայ համայնքներն ավելի են կազմակերպվում, բարեկեցիկ դառնում, հայ անհատներն առավել կշիռ ստանում իրենց բնակության երկրներում՝ լինի դա տնտեսական թե քաղաքական ասպարեզներում, ուստի ենթադրելի էր քարոզչության այդ շատ կարեւոր ճյուղում՝ մամուլի աշխարհում, առաջխաղացումներ: Սակայն, փաստն այն է, որ հայերեն թերթերը կամ փակվում են, կամ առավելագույնը՝ նվազեցնում պարբերականությունը եւ տպաքանակը: Եւ դրա փոխարեն, գեթ որպես հակակշիռ, չի աճում օտարալեզու հայ մամուլի ընտանիքը: Երկուսն էլ՝ թե հայալեզու, թե օտար, չնչին բացառություններով ստեղծվում են մի քանի հոգու ջանքերով: Արդյունքն ակնհայտ է. առօրյա կյանքից հեռու, անդյուրամարս, չափից ավելի գաղափարականացված, խղճուկ տեսքով հրատարակություններ, որ առավել հիշեցնում են անցյալից ինչ-ինչ պատահականությամբ մեր օրերն ընկած տկար մեկի, քան ուրիշների հետ քայլ գցելու պատրաստ աշխույժ երիտասարդի: Պատճառները շատ են,- սրանց մեջ ոչ, անշուշտ, մամուլն ստեղծողների անձեռնհասությունը. քավ լիցի, նրանք անում են առավելը: Այդ պատճառներից ամենապարզն ու ամենաառօրեականը դրամն է, որ համառում է հայտնվել սփյուռքահայ խմբագիրների ձեռքում: Ինչեւէ, Հայաստանն այլեւս ինքնուրույն պետություն է, եւ սա շրջադարձ պետք է մտցնի սփյուռքի ազգային-հասարակական դերի եւ գործելակերպի մեջ, մանավանդ՝ մամուլի: Անշուշտ, դրական իմաստով: Կարծում ենք, որ ստորեւ տպագրվող նյութը այդ առումով խորհրդածությունների առիթ կտա:

Անցեալի ամօթխածութեամբ, հայ մամուլը, թերթեր, ամսագրեր, պարբերականներ եւ հիմա ձայնասփիւռ եւ հեռատեսիլ, չի խօսիր իր մասին: Երբ ընչահեղձութիւնը անդարմանելի կ՚ըլլայ, հազիւ քանի մը տողերով խոստովանութիւն կ՚ըլլայ:

Քանի մը տարի առաջ, հայ մամուլի նահապետը համարուող Պոլսոյ «Հայրենիք»-ը դադրեցաւ օրաթերթ ըլլալէ եւ դարձաւ շաբաթաթերթ: Ինչ որ ալ եղած ըլլան պատճառները, եզրակացութիւնը յստակ է. հայ թերթը ամէն օր պիտի չբախէր հայ ընտանիքի դուռը, հայութեան համ ու հոտ բերելու համար: Իհարկէ, այդ արմատական փոփոխութեան ուղեկիցը ազգային տնտեսութիւնն էր, հայերէն ընթերցողներու, հայ թերթով հետաքրքրուողներու թիւի նուազումը:

Կը խօսինք հայ թերթի մասին, ան ըլլայ հայերէն, ֆրանսերէն թէ անգլերէն, կամ երկլեզուանի: Նկատի չունինք թերթի գաղափարական ընտանիքը, կամ ինչպէս սովորութիւն է ըսել՝ կողմը: Հերթը հասած է «Աշխարհ» շաբաթաթերթին, որ այլեւս երկշաբաթաթերթի մը պիտի վերածուի: Պատճառը նոյնքան պարզ է. կը նուազի ընթերցողներու թիւը եւ բաժանորդագինը անկանոն կը վճարուի կամ պարզապէս չի վճարուիր: Կրնանք չբաժնել «Աշխարհ»-ի կարծիքները, այժմ պահը չէ ըսելու որ տարակարծիք եղած ենք անոր բովանդակութեան եւ ոճին բերումով, բայց ժողովրդավարութեան ու ազատութեան թելադրութեամբ, կ՚ընդունինք որ ան մեր համայնքի ուրիշ մէկ զգայնութեան արտայայտութիւնն էր, կրնանք խորհիլ՝ սահմանափակ: Բայց մամուլի զանազանութիւնը հնարաւոր կը դարձնէ համոզումներու լուսաբանումը, հետեւաբար նաեւ՝ ժողովրդավարական վիճարկումը:

Օրաթերթը կը դառնայ շաբաթաթերթ:

Շաբաթաթերթը կը դառնայ երկշաբաթաթերթ:

Կար ամսաթերթ որ դարձաւ պարբերաթերթ, եղաւ պարբերական պարբերաթերթ, հիմա չէ դադրած, բայց լոյս չի տեսներ:

Այս է պատկերը հայկական սփիւռքի եւ մամուլը որ նոյն այդ սփիւռքի հայելին է. եթէ մենք մեզ դիտենք այդ հայելիին մէջ, ծամածռուած պատկեր մը միայն կը հրամցուի մեզի: Հակառակ առոր, մենք կը շարունակենք բազմապատկել միութիւնները եւ անոնց նախագահները, դաշտահանդէսները եւ խրախճանքները, հայերէն համարուած երաժշտական խժալուր աղմուկով:

Հայկական թերթերու խմբագրատուները եթէ այցելէք, ձեզի պիտի պատմեն որ յիշեցման գիր կը ղրկուի բաժանորդին, մէկ անգամ, երկրորդ անգամ, երրորդ անգամ... հեռաձայնով ալ կապ կը պահուի: Մինչեւ կը պատասխանուի որ քանի մը օրէն գումարը պիտի ղրկուի:

Թերթի վարչութիւնը, յաճախ ճարահատ, կը դադրեցնէ առաքումը: Եթէ բաժանորդը այս կամ այն ծանօթ է, կամ ծանօթի ծանօթ, հետապնդումը կը շարունակուի: Անփափկանկատ բաժանորդը մինչեւ իսկ ինքզինք կը համարէ բացառիկ պարագայ... որովհետեւ շնորհ կ՚ընէ հայ թերթին, փոխանակ խորհելու որ հայութեան եւ ազգին հետ իր պարտականն է հայ թերթը:

«Ազդարարէն» մինչեւ այսօր, հայ թերթը մեր ազգային-մշակութային վերածնունդի ու ինքնագիտակցութեան զարգացման կռուանը հանդիսացած է: Չենք ըսեր Կովկասի, Պոլսոյ, Միջին Արեւելքի, Ամերիկաներու հայ թերթերու անունները: Բայց եթէ տարրական ծանօթութիւնը ունեցած ենք մեր մշակոյթին, քաղաքական դպրոցներուն եւ մամուլին, պիտի անդրադառնանք որ ան հանդիսացած է հայ գրականութեան մուտքի դուռը, գաղափարներու հնոցը: Այս արտակարգ գործիքն է որ այժմ կ՚ուզենք մառան դնել, հինցած քուրջի մը պէս զոր օր մը կարելի պիտի չըլլայ բանասիրական կազմակերպութեան մը... նորոգել:

Մամուլի հարցը գոյութիւն ունի եւ զայն բաքցնել հնարաւոր չէ, ճիշդ չէ: Պատահած է որ հարց տամ ոմանց, մանաւանդ անոնց որոնք անդամ են միութիւններու, վարչութիւններու, նախագահ են, թէ հայկական թերթի բաժանորդ ե՞ն: Պատասխանած են շատեր որ ամսաթերթ մը կը ղրկուի իրենց: Հարց տուած ենք թէ «Կամք» կը ստանա՞ն: Պատասխանած են՝ «այո», տարին քանի մը անգամ: Այսինքն՝ երբ այս կամ այն առիթով ձրի թերթ կը ղրկուի: Կ՚արժէ որ օր մը միջոցներ ունենանք իսկական վիճակագրութիւն կազմելու, որպէսզի գիտենանք թէ մեր կրօնական ընկերակցութեան անդամներու, մշակութային միութիւններու անդամներու, կուսակցութեանց անդամներու, Հայաստանին օժանդակելու կարգախօսով հրապարակը աղմկողներու, դպրոցներու հոգաբարձուներու ո՞ր տոկոսը հայկական թերթի բաժանորդ է (ոչ թէ ստացող, այլ բաժանորդ):

Տարօրինակ կամ անօրինակ մարդիկ դարձած ենք: Եթէ պատահմամբ, սրճարանի կամ ճաշարանի մէջ, կամ դաշտահանդէսի մը ընթացքին խօսք դառնայ հայկական թերթերու մասին, չնաշխարհիկ կարծիքներ կ՚արտայայտուին, մանաւանդ անոնց կողմէ, որոնք թերթի բաժանորդ չեն, թերթ չեն կարդար, ի լսողաց կարծիքներ կազմած են կամ բամբասելով կը կրկնեն: Ոմանք աւելորդ կը համարեն օրաթերթը, ուրիշներ կը խորհին որ հայերէնով լոյս չտեսնող թերթը հայկական չէ, ուրիշներ կը պնդեն որ հայերէնը չի կարդացուիր եւ յաւելեալ ճիգ պէտք չէ վատնել:

Շարունակեցէք ձեր ցոյցը թերթի մասին կարծիք ունեցողներու հետ (որոնք թերթի բաժանորդ չեն) եւ անոնք ձեզի պիտի ըսեն որ ժամանակ չունին կարդալու: Կարծէք հայկական թերթերը, ամէն օր, մանր գրերով, երեսուն կամ քառասուն էջ կը տպուին: Ոմանք ալ հայկական չորս կամ ութը էջ թերթերը կը բաղդատեն օտար մեծ թերթերու եւ կը քննադատեն էջադրումը: Կրնանք լսել որ ընթերցողը պէտք է վարժեցնել նոյն էջին վրայ եւ նոյն սիւնակով նոյն տեսակի յօդուած կարդալու: Կարծէք քառասուն էջերով լոյս տեսնող թերթեր ունենայինք որ ընթերցողը շուարէր եւ չգտնէր այս կամ այն գրութիւնը: Հայկական թերթի ընթերցումը կը սկսի եւ կ՚աւարտի եթէ մետրօն նստինք Իսի կամ Փորթ-տ՚Օրլէան, բանանք զայն եւ կարդանք մինչեւ Շաթլէ կամ Քոնքորտ... ժամանակ չկայ կամ էջադրումի թերութեան նշում շատախօսութիւն են, անտարբերացակամութեան ինքնարդարացում:

Երեմիական չեն այս խօսքերը, այլ ծանրակշիռ կացութեան մը ախտաճանաչում:

Եթէ մեր քանի մը հազար միութիւններու անդամները, վարչականները, նախագահները բաժանորդ ըլլային հայկական գէթ մէկ թերթի, հայ մամուլի տագնապը մասամբ կը հարթուէր:

Ի դէպ, երբ մեր նախագահներ եւ նախագահիկները թերթ չեն ստանար, ինչպէ՞ս տեղեակ կ՚ըլլան հայ կեանքի անցուդարձերէն, ինչպէ՞ս կը կողմնորոշուին, ինչպէ՞ս կ՚առաջնորդեն:

«Նախագահը» ընտրողներն իրենց թեկնածուներուն ուղղա՞ծ են այս հարցումը:

«Հայրենիքը» օրաթերթ էր դարձաւ շաբաթաթերթ:

«Աշխարհը» շաբաթաթերթ էր պիտի դառնայ երկշաբաթաթերթ:

Եվրոպական երկրի մը մէջ տեղեկատու մը, բազմամեայ անցեալ ունեցող, դադրեցաւ:

Հայկական համարուած մամուլ հրապարակ նետելու ճիգեր կան առանց հայերէն բառի եւ խօսքի, այսինքն՝ առանց տարրական փառքի՝ հայ գիրին, լեզուին, մշակոյթին:

Եւ դեռ... ինչե՞ր:

Ի վերայ ամենայնի, կը խօսինք, կը խօսինք: Կեցցէ՛, «à mon avis»-ն:

ՄԱՐՔ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ
«Կամք», 29 հուլիս 1993

Իրավական

Կրկին պատժի ինստիտուտի կատարելագործման մասին

Խնդրո առարկա պատժի ինստիտուտի կատարելագործմանը վերաբերող տողերիս հեղինակի դատողությունները եւ եզրահանգումները ծավալուն հոդվածի տեսքով տպագրության է հանձնված «Իրավունք եւ օրինականություն» պարբերականին: Նեղ առումով սույն լրացնող հոդվածը նվիրված է վերլուծության կարոտ եւ, ինչ խոսք, նաեւ օրենսդրական լուծումներ պահանջող նյութական իրավունքի «Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություններ» գլխի հափշտակության հանցակազմերին եւ քրեաիրավական պատժատեսակներից՝ տուգանքներին:

Հեղ.

Միանգամից նկատենք, որ գործող քրեական օրենսգրքի համապատասխան հոդվածներից օրենսդրական ճանապարհով կարելի է եւ պետք է դուրս թողնել սոցիալիստական համակարգին եւ իրավագիտակցությանը տիպական՝ որակավորող հանգամանքներով հափշտակության հանցակազմեր առաջացնող «զգալի», «խոշոր», «առանձնապես խոշոր չափեր» հասկացությունների գործածումն ու կիրառումը: Բանն այն է, որ գողությունը, կողոպուտը, ավազակությունը եւ համանման այլ հանցագործություններ կատարած ֆիզիկական անձանց սուբյեկտիվ դիտավորությունը, որպես կանոն, ուղղված է ոչ թե գույքի մի մասին, այլ ապօրինի ճանապարհով հնարավոր ողջ գույքին տիրանալուն: Պարզունակ ասած, գողությունը, կողոպուտը, ավազակությունը կատարող անձը նախապես չի արժեքավորում ու չի էլ կարող արժեքավորել հափշտակվելիքը: Հետեւաբար օրենսդրորեն նշյալ հանցավոր արարքներն զգալի, խոշոր, առանձնապես խոշոր չափերով դասակարգումով որակավորելն ուղղակիորեն խախտում է հանցակազմի բաղադրատարրերից մեկի՝ սուբյեկտիվ կողմին: Ավելին, ներկա ֆինանսա-տնտեսական ճգնաժամային պայմաններում արժեքների շարունակական ինֆլյացիոն, շուկայական հարաբերությունների անցնելը, էլ չենք խոսում տուժողների կողմից հափշտակված գույքերի կամային արժեքավորումների չհիմնավորված դրսեւորումները, անհրաժեշտաբար առաջացնում եւ ապագայում կառաջացնեն նյութական իրավունքի կամ դրա կիրառման կարգի վերաբերյալ քրեաիրավական նորմերի արմատական փոփոխություններ: Այսպես, եթե ՀՀ Գերագույն խորհրդի «Գույքի հափշտակության չափերի սահմանման մասին» 1992 թվի մարտի 10-ի որոշումը վերապահումներով կիրառելի էր 1992 թվականին, ապա, մեր կարծիքով, ամենեւին կիրառելի չէ 1993-ին, քանի որ գների կտրուկ փոփոխության պատճառով վիճարկելի է օրենսդիրների կողմից զգալի չափի հափշտակությունը հինգ հազարից մինչեւ տասը հազար, խոշոր չափի հափշտակությունը՝ տասը հազարից մինչեւ հիսուն հազար ռուբլի, իսկ առանձնապես խոշոր չափի հափշտակությունը՝ հիսուն հազար ռուբլի եւ ավելի գումարներով հաստատումը:

Անտրամաբանական է նաեւ նյութական իրավունքի այն նորմերի կիրառումը, որով հավասար քրեաիրավական պատասխանատվություն են նախատեսում առանձնապես վտանգավոր ռեցիդիվիստի կողմից հափշտակություն եւ առանձնապես խոշոր չափերով հափշտակություն կատարող սուբյեկտների միջեւ: Խոսքը վերաբերվում է ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 86–90 հոդվածների դիսպոզիցիաներին, որոնց երրորդ եւ չորրորդ մասերը գողության, կողոպուտի, ավազակության, խարդախության, յուրացնելու, վատնելու կամ պաշտոնական դիրքը չարաշահելու եղանակով որակյալ դարձնող հանգամանքների շարքին են դասվում խոշոր, առանձնապես խոշոր չափերով կամ առանձնապես վտանգավոր ռեցիդիվիստի կողմից կատարված հափշտակությունները: Խնդիր է դրվում թվարկված երեք որակավորող հանգամանքներից խոշոր եւ առանձնապես խոշոր չափերով հափշտակության հանցակազմերն ուղղակիորեն հանել գործող քրեական օրենսգրքից, իսկ առանձնապես վտանգավոր ռեցիդիվիստի կողմից կատարված հափշտակության հանցակազմը մտցնել նույն օրենսգրքի համապատասխան հոդվածների երկրորդ մասերի դիսպոզիցիաների մեջ: Այսպիսով, ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 86-90 հոդվածները բաղկացած կլինեն ընդամենը երկու մասերից, որոնցից առաջին մասերը քրեաիրավական պատասխանատվություն կնախատեսեն այսպես կոչված «հասարակ» հափշտակությունների համար, իսկ դրանց երկրորդ մասերի դիսպոզիցիաներն իրենց մեջ կներառեն հանցանքը որակյալ դարձնող այնպիսի հանգամանքների համակցություն, ինչպիսիք են բնակարան, շինություն, պահեստարան մուտք գործելու միջոցով, հանցավոր խմբով եւ առանձնապես վտանգավոր ռեցիդիվիստի կողմից կատարված հափշտակությունները:

Մեկ այլ նկատառում. համաձայն ՀՀ Գերագույն խորհրդի 1992 թվականի մայիսի 11-ի «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի երկրորդ կետի, օրենսգրքի 27-րդ հոդվածը, մասնավորապես, շարադրվեց հետեւյալ կերպ. «Տուգանքի չափը սահմանվում է ելնելով կատարված հանցագործության ծանրությունից, հանցավորի գույքային դրությունից՝ մինչեւ քսանհինգ հազար ռուբլու սահմաններում»: Այդ իրավանորմը նույնպես գործնականում անընդունելի է: Նախ, անգամ տուգանքի չափերը բարձրացնելու մասին հիշատակված իրավանորմի ընդունումից հետո գործող քրեական օրենսգրքի հատուկ մասի տուգանքի ձեւով պատիժ նախատեսող հոդվածներում այդ սկզբունքից բխող անհրաժեշտ ու համամասնական փոփոխություններ չեն կատարվել: Այլ կերպ ասած, ըստ առանձին հանցատեսակների տուգանքների չափերը մնացել են նախկինը. ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 180 հոդվածի առաջին մասը շարունակում է նախատեսել մինչեւ հարյուր ռուբլի, 184 հոդվածը՝ մինչեւ հինգ հարյուր ռուբլի տուգանք եւ այլն:

Բերված փաստարկներն եւ հանրապետությունում գոյություն ունեցող այն իրողությունը, որ աշխատողների (նաեւ կենսաթոշակառուների, նույնպես ուսանող չաշխատողների) համար սահմանված նվազագույն աշխատավարձի չափը չի գերազանցում երեք հազար ռուբլուց, բավարար են ընդունելու համար, որ տուգանքի ձեւով պատիժների ինստիտուտի կիրառումն առավելագույնս պետք է մոտեցվի հասարակության անդամների միջին կենսամակարդակին:

Այդ կարեւոր գործոններն ի նկատի առնելով առաջարկվում է սահմանել քրեորեն նշանակելիք տուգանքի չափերը, ելնելով հանրապետության աշխատողների ամսական աշխատավարձի չափից, իսկ չաշխատողներինը՝ նվազագույն աշխատավարձից: Այս տարբերակի ընդունման դեպքում կարելի է օրենսդրորեն նյութական օրենսգրքի հատուկ մասի սանկցիաներում տուգանքի ձեւով հիմնական (հանրապետության ազգաբնակչության գերակշռող մասի անվճարունակության պայմաններում մերժելի է լրացուցիչ պատժի ձեւով տուգանքների սահմանում) պատիժներին վերաբերող իրավանորմերում մտցնել «պատժվում է տուգանքով աշխատավարձի կամ ամսական եկամուտի մինչեւ հնգապատիկ չափով» խմբագրումը: Փաստորեն այս առաջին հայացքից հասարակ թվացող նորամուծության ընդունման դեպքում արդարադատություն իրականացնող մարմինները հիմք ունենալով անձի գույքային վիճակը, աշխատավարձի եւ ամսական եկամուտների իրական չափերը, յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում պատիժներ նշանակելիս հնարավորություն կունենան դրսեւորելու տարբերակված մոտեցումներ: Մյուս կողմից էլ կվերանա դրամագումարային արտահայտությամբ տուգանքների մինիմում եւ մաքսիմում սահմանների օրենսդրականորեն սահմանման անհրաժեշտությունը:

ՌՈԲԵՐՏ ՊՈՂՈՍՅԱՆ
Դիլիջանի ժողդատարանի նախագահ

digitised by A.R.A.R.@

Սահմանադրություն

ԵՐԱՇԽԱՎՈՐ, ԹԵ՞... ԹԱԳԱՎՈՐ

Հրապարակված է ՀՀ Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովի կազմած Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրության նախագիծը: Բազմաթիվ առաջարկություններ կարելի է կատարել, եթե հիմնական սկզբունքներն ընդունելի լինեին: Ցավոք, դա այդպես չէ, եւ մեր խոսքը սահմանադրության ընդհանուր սկզբունքների մասին է:

Հայաստանի անկախության մասին հռչակագիրը 1990 թ. օգոստոսի 23-ին առաջին անգամ պետականորեն ազդարարեց օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների տարանջատման սկզբունքը: Սահմանադրության նախագծում նույնպես այդ սկզբունքն իր արտացոլումն է գտել՝ «Պետական իշխանությունն իրականացվում է օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների տարանջատման սկզբունքի հիման վրա» (հոդված 6): Սակայն սահմանադրության նախագծի հետ ծանոթությունից պարզվում է, որ իրականում իշխանության բաժանման սկզբունքը նախագծում բացակայում է:

Նախագծի ընթերցումից ծագում է հիմնական հարցը. ո՞ր իշխանությունն է ներկայացնում հանրապետության նախագահը, եթե.

1. Նախագահին իրավունք է տրված իր հայեցողությամբ «Ազգային խորհրդի նախագահի եւ վարչապետի հետ խորհրդակցելուց հետո» արձակել Ազգային խորհուրդը (հոդված 70, կետ 17), եւ օրենքները հրապարակվելու են չնչին բացառություններով, միայն ՀՀ նախագահի ստորագրությամբ:

Բուն օրենսդրական գործունեության ոլորտում օրենսդիր մարմինը փաստորեն ստորադասվում է նախագահին: Նախագահին իրավունք է տրվում օրենսդրի ընդունած օրենքն առարկություններով ու առաջարկություններով ետ վերադարձնել (հոդված 70, 4-րդ կետ), եւ նախագահական առաջարկությունների հետ չհամաձայնվելու դեպքում Ազգային խորհրդից պահանջվում է ունենալ երկու երրորդ մեծամասնություն:

2. Նախագահը միանձնյա նշանակում է եւ ազատում Հանրապետության կառավարության բոլոր անդամներին, այդ թվում նաեւ վարչապետին:

3. Հանրապետության նախագահը հանդիսանում է Արդարադատության խորհրդի նախագահը, նշանակում է Սահմանադրական դատարանի անդամների կեսին եւ դադարեցնում նրանց լիազորությունները կամ ենթարկում կարգապահական պատասխանատվության: Հանրապետության նախագահը նշանակում է բոլոր դատարանների դատավորներին, այդ թվում Գերագույն դատարանի նախագահին: Նշանակում եւ ազատում է գլխավոր դատախազին, նրա տեղակալներին, ստորադաս դատախազներին: Կարող է կարգապահական պատասխանատվության ենթարկել նաեւ դատախազներին:

Ահա այսպիսի սահմանադրական լիազորություններ ունեցող հանրապետության նախագահն իշխանության դասական բաժանման դեպքում ո՞ր իշխանությունն է ներկայացնում: Հարցի պատասխանը գտնում ենք հենց նախագծում:

63-րդ հոդվածը սահմանում է, որ Հանրապետության նախագահը պետության բարձրագույն պաշտոնատար անձն է, որն ապահովում է պետական մարմինների սահմանադրական հավասարակշռությունը եւ ներդաշնակ գործունեությունը: Այնուհետեւ՝ «Հանրապետության նախագահը Սահմանադրության եւ օրենքների պաշտպանության, ազգային անկախության եւ անվտանգության, հանրապետության տարածքային ամբողջականության, քաղաքացիների իրավունքների եւ ազատությունների երաշխավորն է»: Հոդված 92-ը ամբողջացնում է հարցի պատասխանը՝ «Հանրապետության նախագահը դատական մարմինների անկախության երաշխավորն է»:

Այսպիսով, հանրապետության նախագահը ըստ այս նախագծի ո՛չ օրենսդիր, ո՛չ գործադիր եւ ո՛չ էլ դատական իշխանություն չէ, այլ նրանցից վեր կանգնած... երաշխավոր: Երեք իշխանությունների երաշխավոր, կամ ասենք ուղղակի՝ բազավոր: Սակայն այդպիսի երաշխավոր կամ բազավոր կարող են եւ պետք է լինեն միայն ինքը՝ սահմանադրությունը, որպես երկրի հիմնական օրենք եւ հիմնական օրենքով երաշխավորված երեք իշխանությունների իրական բաժանումը: «Առաքինությունն ինքն էլ սահմանների կարիք ունի», գրում է Շառլ Լուի Մոնտեսքյոն, «Օրինաց ոգի» գրքում հիմնավորելով իշխանության բաժանման անհրաժեշտությունը: Սահմանադրական հանձնաժողովի անդամները վստա՞հ են, որ հանրապետության քաղաքացիները նախագահական ընտրություններում մեծամասնությամբ իրենց ձայնը կտան առաքինությունից էլ բարձր թեկնածուի...

Հանրապետության նախագահը սահմանադրության այս նախագծում փաստորեն օժտվում է միապետական լիազորություններով, որը հակասում է ոչ միայն նույն նախագծի 6-րդ հոդվածին, որի համաձայն պետական իշխանությունը պետք է իրականացվի օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների տարանջատման սկզբունքի հիման վրա, այլեւ սահմանադրական օրենք հանդիսացող Հայաստանի անկախության մասին հռչակագրի 9-րդ հոդվածին, որով Հանրապետությունը պարտավոր է իր տարածքում ապահովել օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների տարանջատումը:

Իշխանության բաժանման նպատակն է ստեղծել այնպիսի իրադրություն, որի պայմաններում մի իշխանությունը զսպի մյուսին եւ իշխանության չարաշահումն անհնար լինի: Պետությունների պատմությունը ցույց է տալիս, որ շատ բարեւոր միապետներ, միապետությունների ղեկավարներ են եղել, որոնք բազմաթիվ մնայուն գործեր են կատարել, սակայն նրանք բոլորն էլ եղել են բռնապետներ, որոնց օրոք ազատությունը ստկացված է եղել, որովհետեւ ամբողջ իշխանությունը եղել է կենտրոնացված:

Ըստ նախագծի 63 հոդվածի, հանրապետության նախագահը «ապահովում է պետական մարմինների սահմանադրական հավասարակշռությունը եւ ներդաշնակ գործունեությունը»: Առաջինն իշխանության բաժանման ծիծաղելի նմանակումն է, իսկ պետական մարմինների ներդաշնակ գործունեության ապահովման լիազորությունը՝ միապետական կարգերի հաստատման իրավական հիմք: Ի՞նչ հավասարակշռության եւ ներդաշնակության մասին է խոսքը: Իշխանությունը պետք է բաժանվի անմնացո՛րդ: Այնպես, որ մի իշխանությունն իրական հակակշիռ լինի մյուսին: Օրենսդիրը՝ Ազգային խորհուրդը, պետք է օժտված լինի օրենսդրական ամբողջ իշխանությամբ եւ զբաղվի միայն օրենքներ մշակելով եւ ընդունելով: Օրենսդիրները չպետք է մոռանան, որ «օրենքի առաջ բոլորը հավասար են» սկզբունքը տարածվում է նաեւ իրենց վրա եւ ընդունված օրենքները հավասարապես գործում են նաեւ իրենց նկատմամբ: Ընդունելով ու հրապարակելով օրենքները, օրենսդիրը պետք է զրկված լինի գործադիր եւ դատական իշխանությունների նկատմամբ վերահսկողության գործառույթներից: Գործադիր եւ դատական իշխանությունների նկատմամբ հակակշռի ու նրանց զսպելու մեխանիզմը պետք է իրականացվի հիմնականում օրենքներ ընդունելու միջոցով, ինչպես նաեւ որոշակի (օրինակ՝ կառավարությանն անվստահություն հայտնելու, հարցապնդումների) իրավունքների ձեւով, որոնցով պետք է օժտված լինի Ազգային խորհուրդը: Նմանատիպ սահմանադրական որոշակի իրավունքներով պետք է օժտված լինեն գործադիր եւ դատական իշխանությունները ինչպես միմյանց, այնպես էլ Ազգային խորհրդի նկատմամբ:

Գործադիր իշխանությունն իր հերթին պետք է ղեկավարվի միայն օրենքով ու կառավարի օրենքին խստորեն համապատասխան: Օրինագծերի մշակումն ու այլ նորմատիվ, իրավական ակտերի ընդունումը գործադիր իշխանության գործը չէ: Օրենսդիրը պետք է բարի լինի ինքնուրույն մշակել օրենքները եւ ոչ թե անհոգ հանձնարարի կառավարությանը՝ «ներկայացնել նախագիծ», ինչպես դա արվում է ներկայումս: Բերենք մեկ օրինակ: «Հայաստանի Հանրապետության պետական եւ հանրային բնակարանային ֆոնդի սեփականաշնորհման մասին» ՀՀ օրենքի կիրառման կարգի մասին ՀՀ ԳԽ որոշմամբ (1993 թ. հունիս) կառավարությանը հանձնարարվել է որոշակի կարճ ժամկետներում ներկայացնել երկու օրենքների եւ առնվազն ութ նորմատիվ բնույթի իրավական այլ ակտերի նախագծեր: Գործադիր իշխանությունն ազատվելով կառավարման գործառույթի հետ ոչ մի կապ չունեցող օրենսդրական պարտադրված աշխատանքից, անշուշտ, ավելի արդյունավետ կկատարի բուն կառավարման գործառույթները:

Երրորդ՝ դատական իշխանությունը պետք է ազդեցիկ եւ հավասարազոր հակակշիռ լինի օրենսդիր ու գործադիր իշխանություններին: «Օրենքի առաջ բոլորը հավասար են» սկզբունքը պետք է տարածվի ե՛ւ հանրապետության նախագահի, ե՛ւ Ազգային խորհրդի ու կառավարության անդամների վրա: Պետության սահմանադրության առջեւ պատասխան տալու համար մեղադրյալի աթոռին նստելու հավանականությունը պետք է լինի ե՛ւ բանվորի, ե՛ւ հանրապետության նախագահի համար, եթե նրանք խախտում են սահմանադրությունը, օրենքը: Դատական իշխանությանը զսպելու հակակշիռ են լինելու ոչ միայն ընդունվող օրենքները (դատավորները ենթարկվում են միայն օրենքին), դատարանների հրապարակայնության սկզբունքը, այլեւ չորրորդ իշխանությունը: «Դատավորներն անփոխարինելի են, քանի դեռ նրանց վարքն անբասիր է» (նախագիծ, հոդված 95): Նախագծում իշխանությունների բաժանման սկզբունքը բացակայում է իսպառ: Այստեղ միայն մեկ իշխանություն է երեւում՝ հանրապետության նախագահի ինքնիշխանությունը: Ազգային խորհուրդը չունի իրական օրենսդիր իշխանություն եւ գրեթե վերածվում է նախագահին կից խորհրդակցական մարմնի: Կառավարության ամբողջ կազմը, այդ թվում վարչապետը, նշանակվում եւ ազատվում է միանձնյա՝ նախագահի կողմից: Կառավարությունը պատասխանատու է միաժամանակ հանրապետության նախագահի եւ Ազգային խորհրդի առջեւ: Հետեւաբար, այստեղ գործադիր իշխանություն գոյություն չունի: Կարելի է խոսել «երկու տիրոջ ծառա» գործադիր մարմնի, բայց ոչ իշխանության մասին: Դատական իշխանությունը ոչնչացված է:

Թվում է, թե Սահմանադրական հանձնաժողովն այս նախագիծը մշակելիս ձգտել է այն համարեցնել պետական մարմինների գործող համակարգին, առանձնապես տուրք տալով հանրապետության այսօրվա նախագահի ձգտումներին: Մեզ նկատելի է թվում նաեւ, որ որոշ պետական այրեր ակամա են ընդդիմանում իշխանության բաժանման սկզբունքին, չցանկանալով «կիսել» իշխանությունը, չվստահելով անգամ զինակիցներին եւ երկյուղելով կորցնել պետական մարմինների համակարգը: Այսպիսի երկյուղով ու փոխադարձ անվստահությամբ ավելի կամ պակաս չափով համակված ենք գրեթե բոլորս, այդ թվում՝ ընդդիմության պատասխանատու գործիչներ: Գերագույն խորհրդում բազմիցս, հիմնականում հենց ընդդիմության շարքերից ելույթներ են հնչել խորհրդարանի որպես «ժողովրդավարության միակ պատվարի» ձեռքում լծակներ պահպանելու անհրաժեշտության մասին:

Իշխանության տարանջատման սկզբունքին այսպես ակամա ընդդիմացողները կարող են լինել եւ ժողովրդավարության համոզված կողմնակիցներ, եւ ազգային նվիրված գործիչներ, որոնց, սակայն, անցավոր միջավայրում գործելու փորձ եւ ժամանակ է պետք, այնպես, ինչպես ազատագրվածներին՝ անկաշկանդության պայմաններում հայտնվելուց առաջ: Սակայն այդ փորձն ու ժամանակը ստանալու համար պետք է համարձակություն ունենալ հրաժարվել իշխանության բոլոր լծակները մի տեղում կենտրոնացնելու մղումներից: Միմյանց հակակշիռ, միմյանց զսպող, տարանջատված երեք իշխանությունների սկզբունքն իրեն արդարացրել է ողջ աշխարհում:

Անշուշտ, պետական կառավարման այս կամ այն ձեւից առաջնային են ազգի գոյատեւումն ու երկրի պետականությունն ընդհանրապես: Սակայն ամենաժողովրդավարական պետությունը նույնպես կարող է ունենալ ազգային անվտանգության ապահովման կատարյալ, սահմանադրորեն ամրագրված մեխանիզմներ: Աշխարհի ամենահզոր եւ ամենաերկարակյաց պետությունները այսօր ամենաժողովրդավարական պետություններն են: Իսկ կայսրությունները ու բռնապետությունները, բոլորին է հայտնի, երկար չեն ապրում:

Մեր անկախ հայրենիքի սահմանադրության ընդունումը պետք է մեր շարժման տրամաբանական հաղթանակը լինի: Համազգային շարժման ամեն մի մարտիկ, ամեն մի քաղաքացի, ամեն մի հայ, ով անգամ չնչին ներդրում ունի ազգային զարթոնքի գործում, պետք է նորից, բազմապատկված ջանքերով եւ հանուն մեր ընկերների թափված արյան սատար կանգնի ժողովրդավարական սահմանադրության ընդունման պայքարին, որը միայն կարող է ապահովել իրականացնելու «ինքնիշխան հայոց պետականության վերածննդման ու հզորացման մեր ազատասեր նախնիների սուրբ պատգամը... մեր ու մեր սերունդների ազատությունը, ընդհանուր բարեկեցությունը, քաղաքացիական համերաշխությունը...» (նախագիծ, նախաբան):

Վերջում ուզում եմ իշխանությունն այսօր իրենց ուսերի վրա կրող մարդկանց, սահմանադրության նախագծի վրա աշխատող բոլոր պետական ու քաղաքական գործիչներին դիմել Լուի Սեն-Ժյուստի այն խոսքերով, որոնք նա արտասանել է ուղիղ երկու հարյուր տարի առաջ, Կոնվենտի՝ Ֆրանսիայի առաջին հանրապետության խորհրդարանի 1793 թ. ապրիլի 24-ի նիստում. «Բռնակալները բաժանում են ժողովրդին, որպեսզի թագավորեն. բաժանեք իշխանությունը, եթե դուք ցանկանում եք, որ ազատությունն իր հերթին թագավորի»:

ԳԵՎՈՐԳ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
Վանաձորի քաղխորհրդի Իրավական հարցերի եւ մարդու իրավունքների պաշտպանության մշտական հանձնաժողովի նախագահ

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ԱՐՏՈՆԱԳՐՎԱԾ «ԴԱՎԻԹ ԱՆՀԱՂԹ» ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է 1993-94 ՈՒՍ. ՏԱՐՎԱ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Նոր տիպի համալսարանը հիմնված է մեթոդաբանական համակարգային էվոլյուցիոն սկզբունքների վրա, որը ենթադրում է նրա ներառումը ազգային եւ համամարդկային գոյատեւման ծրագրի մեջ:

1. Ժողովրդագիտության եւ լինգվոերկրագիտության ֆակուլտետ.
ա) հայագիտության (15 տեղ)
բ) անգլիագիտության (15 տեղ) Վ. Վ. Կարապետյանի անվան
գ) ամերիկագիտության (15 տեղ) եւ
դ) իրանագիտության (15 տեղ) եւ
ե) կրոնագիտության (15 տեղ) բաժիններ:

2. Միջազգային հարաբերությունների (դիվանագիտության) ֆակուլտետ (25 տեղ).
ա) խաղաղօվկիանոսյան երկրներ
բ) արաբական երկրներ
գ) Ֆրանսախոս Բենիլյուքսի երկրներ,

3. Ստեղծագործական ֆակուլտետ.
ա) հեռուստատեսային եւ ռադիոլրագրություն (15 տեղ)
բ) հեռուստատեսային ռեժիսուրայի (10 տեղ) բաժիններ:

Ուսուցման տեւողությունը հինգ տարի է: Անհրաժեշտության դեպքում համալսարանում կարելի է սովորել անհատական գրաֆիկով:

Համալսարանում կարող են միաժամանակ սովորել մյուս բուհերի ուսանողները, ձեռք բերելով հումանիտար բնագավառի երկրորդ մասնագիտություն՝ ներկայացնելով տեղեկանք այն բուհերից, որտեղ նրանք սովորում են:

Ուսումը վճարովի է: Դրամական կուրսի էական փոփոխման դեպքում համալսարանն իրեն իրավունք է վերապահում փոխել ուսման վարձի չափը:

Ձեռնարկությունները ու կոոպերատիվները պայմանագրային կարգով կարող են ուսուցման համար գործուղել դիմորդներ՝ համալսարանի ընթացիկ հաշվին փոխանցելով նրանց ուսուցման վարձը:

Ընդունելությունը կանցկացվի մրցութային կարգով: Դիմորդների մրցութային ընտրությունը կատարվում է դիմորդների մտավոր ունակությունները բացահայտ անհատական տեստավորումով եւ հարցազրույցի հիման վրա, որն անց է կացնում «Սոցիոտեստ» սոցիոլոգիական անկախ կենտրոնը:

Ընդունելությանը մասնակցելու համար դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը. ա) դիմում համալսարանի ռեկտորի անունով, բ) միջնակարգ, միջնակարգ մասնագիտական, կամ բարձրագույն կրթության վկայական կամ դիպլոմ, գ) բժշկական տեղեկանք (88 ձեւ) դ) 6 լուսանկար (3x4 չափի), ե) ինքնությունը հաստատող փաստաթուղթ:

Ընդունելության մրցույթին մասնակցելու համար դիմորդը պետք է վճարի 3000 ռուբլի, որը, անկախ քննությունների արդյունքներից, չի վերադարձվում նրան:

Գործերն ընդունվում են ս/թ հուլիսի 26-ից, ամեն օր, ժամը 11:00-17:00, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ընդունող հանձնաժողովին. Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, Միությունների տուն, 1-ին հարկ, ուսումնամեթոդական կենտրոն, 13 սենյակ: Հեռ. 52-05-90

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

digitised by A.R.A.R.@

Անցյալ

ՄԱՐԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ. ՀԻՆԱՎՈՒՐՑ ԳՈՐԾՎԱԾՔԸ ՊԱՏՄՈՒՄ Է

Ինչպես բոլորը, այնպես էլ հնագետներն ունեն իրենց հակումները: Նրանք [illegible] են պեղումների վայրերը կավե ամանեղեն, բրածո ոսկորներ եւ հնության այլ առարկաներ հայտնաբերելու հույսով: Մանածագործվածքներ հազվադեպ են գտնում, իսկ հայտնաբերելուց առանձնահատուկ ուշադրության չեն արժանացնում: «Մենք հայտնի ենք որպես «գործվածքների» ջոկաս», ասում է Գիլիան Վոգելսանգ-Իստհոուզը՝ մանածագործվածքների հնագետ, Հոլանդիայի Լեյդեն քաղաքի ազգագրության ազգային թանգարանից: «Որոշ հնէաբաններ իրականում դեն էին գցում հայտնաբերված գործվածքները, ողբում է նա, որովհետեւ նրանք չգիտեին ինչպես վարվել դրանց հետ»:

Դա հավանաբար այլեւս չի կրկնվի: Հինգ տարի առաջ հնագետները Կայոնու վայրում (Թուրքիա) հայտնաբերեցին սպիտակ գործվածքի մի կտոր՝ փաթաթած նախնադարյան գործիքի շուրջը: Վոգելսանգ-Իստհոուզը քննեց գործվածքը եւ գտավ, որ դա պատմական խոշոր նշանակություն ունեցող հայտնագործություն է: «Գործվածքը մոտ 10 հազար տարեկան է՝ երբեւէ հայտնաբերված մանածագործվածքներից ամենահինը», ասում է նա:

Ինչպե՞ս է այն պահպանվել: Սոսնձած եղջրաոսկորին (որը հավանաբար օգտագործվել է որպես գերանդի), գործվածքը կրածին է ներծծել նրանից: Կրածինը պաշտպանել է գործվածքը մակաբույծներից: «Ոսկորների նման օրգանական նյութ գտնելը բավականին դժվար է, ասում է Վոգելսանգ-Իստհոուզը, բայց գործվածք գտնելը շատ ավելի հազվագյուտ է»: Շորի այս կտորը շատ փոքր է՝ 8x4 սանտիմետր, բայց այն կարող է բազմաթիվ էջեր ավելացնել հնագույն պատմությանը:

Մասնագետներն ասում են, որ Թուրքիայի հարավարեւելյան մասում, Տիգրիսի ակունքների մոտ գտնվող Կայոնու վայրից հայտնաբերված ուրիշ առարկաների հետ միասին, գործվածքը թույլ է տալիս ավելի մանրազնին մոտեցում ցուցաբերել նեոլիթի (նոր քարե դարի) ժամանակաշրջանի (մոտ 8000 թ. ն. Ք.) հանդեպ: Նեոլիթը արմատական փոփոխությունների ժամանակաշրջան էր. որսորդության եւ հավաքչության հազարամյակներից հետո մարդիկ անցնում էին գյուղատնտեսական կուլտուրաների աճեցմանը եւ գյուղերի կառուցմանը: Կենսակերպը դարձավ ավելի նստակյաց: Ժամանակի հետ մարդիկ սկսեցին տարբեր իրեր պատրաստել՝ ամաններ, զարդեր, դանակներ եւ այլն: «Հագուստը պատմում է մեզ, թե ինչքան հմուտ եւ հարմարվող են եղել մարդիկ», ասում է Վոգելսանգ-Իստհոուզը:

Երկուսն էլ՝ Վոգելսանգ-Իստհոուզը եւ Ռոբերտ Բրայդուդը՝ Չիկագոյի համալսարանի հնագիտության պատվավոր վաստակաշատ պրոֆեսորը, ասում են, որ Կայոնուի գործվածքները թույլ են տալիս ենթադրել, որ հողագործական գյուղերը առաջացել են 1500 տարի ավելի շուտ, քան նախկինում հայտնի էր: «Դա փոխում է մարդկության հողագործական կենսակերպին անցնելու փուլերի մեր ունեցած պատկերացումը», բացատրում է Բրայդուդը:

Պարզվել է, որ գործվածքը պատրաստված է վուշից, որով հավանաբար առատ էր Մերձավոր Արեւելքը եւ որը մշակվում էր: Մեծ քանակության վուշի սերմեր էին հայտնաբերվել պեղումների վայրում: Դատելով վուշի գործվածքի ձեւից (բաց հյուսվածքի ձեւը, որը տարածություն է թողնում զուգորդված թելերի միջեւ), կտորն օգտագործվել է որպես հագուստ: «Գործվածքի այս ձեւը կտորը փափուկ եւ ճկուն էր դարձնում», ասում է Վոգելսանգ-Իստհոուզը: Ֆրենկ Հոուլը՝ մարդաբանության պրոֆեսորը Յեյլի համալսարանից, նշում է, որ զամբյուղները այդ ժամանակ հյուսվում էին նույն ձեւով: Երբ օգտագործվում էր վուշը, ջուլհակները հավանաբար թաթախում էին բույսը ջրի մեջ, որպեսզի այն կորցնի իր ցիլը: Դյուրաթեք դարձած, դրանք կարող էին հյուսվել ձեռքով: Սակայն ի տարբերություն Վոգելսանգ-Իստհոուզի, Հոուլը համոզված չէ, որ նրանցից հագուստ էր պատրաստվում: Մինչեւ ավելի ուշ կատարված ջուլհակային հաստոցի հայտնագործությունը «հնարավոր չէր պատրաստել մեծ ծավալի գործվածք»: «Հագուստ գործելը Մերձավոր Արեւելքում լայն տարածում է գտել մոտ 3500 թ. ն. Ք., ասում է նա, մոտավորապես այդ նույն ժամանակ առաջացել է գիրը»:

Հնագետները պեղումներ են կատարել Կայոնույում 30 տարվա ընթացքում: Բրեյդվուդը եւ իր կինը Ստամբուլի համալսարանի մասնագետների հետ պեղումները սկսել են 1963 թ.: Եւ այդ ժամանակից այն լրատվություն է ապահովում վերջին քարանձավային դարից (15000 թ. մինչեւ 13000 թ. ն. Ք.) մինչեւ [illegible] համայնքների հաստատման ժամանակահատվածի վերաբերյալ: Տասը հազար տարի առաջ մարդիկ Մերձավոր Արեւելքում աճեցնում էին իրենց սեփական ցորենն ու գարին, սկսում էին դարբնել պղնձից գնդասեղներ եւ ճարմանդներ, որմնադրում էին եւ փորագրում: Նրանց նվաճումների գագաթնակետը հավանաբար խճանկարային հատակներն են (որտեղ ցեմենտը ներդրված է վառերանգ ողորկ քարերով)՝ հայտնաբերված Կայոնույում եւ պեղումների այլ վայրերում:

Կայոնուի մշակույթը տարածվել էր հարավից հյուսիս՝ ներկայիս Իսրայելի եւ Թուրքիայի միջեւ ընկած տարածքում: Ոչ մի ապացույց չկա ենթադրելու, որ այդ ժամանակի համայնքներում ղեկավարներ կամ առաջնորդներ գոյություն ունեին, բոլորն ապրում էին նույն հասարակական մակարդակի վրա: Ամենազարմանալի փաստը Կայոնուի մասին այն է, ինչպես նշում է Յեյլի համալսարանի հնագետը, որ մարդիկ, ըստ երեւույթին, ապրում էին մեծ համայնքներով եւ պլանավորված կենսակերպով, ինչն անսովոր էր այդ ժամանակի եւ շրջանի համար: Նրանց տներն ուղղանկյուն էին, հարթ կտուրներով: Շատերն ունեին մի քանի փոքր սենյակներ, որոնցից մի քանիսն օգտագործվում էին որպես հացահատիկի պահեստներ: «Ավելի ուշ ժամանակների բնակավայրերը չեն փաստում նման հետեւողականություն եւ պլանավորում»:

Վոգելսանգ-Իստհոուզը համոզված է, որ այս վուշի փոքրիկ կտորը կարող է շատ բան ավելացնել հնադարյան համայնքների մասին մեր ունեցած պատկերացումներին: «Հնագիտական գործվածքների հայտնագործություններն այժմ գիտական լուրջ հետազոտման առարկա են», ասում է նա: Բրեյդվուդը նշում է, որ թուրքերն իրենց զարգացած մանածագործությամբ պետք է հպարտ լինեն, որ մանածագործվածքի ամենավաղ նմուշը հարազատ հողից է: «Թուրքերը պիտի գլուխ խոնարհեն այստեղի իրողության առջեւ»: Ինչպես նաեւ պատմությունն ինքը, որ փոխվում է գետնի տակից հայտնաբերված ամեն մի բեկորի հետ:

Newsweek, 28 հունիսի 1993

Լուրերի ժամ

Զինադադարի իրականացումը Աբխազիայում վտանգի տակ է

Կիրակի երեկոյան Շրոմա գյուղի հատվածում տեղի է ունեցել փոխհրաձգություն: Երկուշաբթի օրը պլանավորված էր այդ հատվածում զորքերի տարանջատում 3 կողմերի մասնակցությամբ: Կոնֆլիկտի կարգավորման Սոչիի միացյալ հանձնախմբի աբխազական կողմի ներկայացուցիչ Նոդար Խաշբան հայտարարել է, որ իրենք խստորեն պահպանում են զորքերի դուրսբերման ժամկետները: Մինչդեռ Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Արձինբան հրամայել է դադարեցնել հյուսիսկովկասյան կազմավորումների դուրսբերումը կոնֆլիկտի գոտուց: Նախագահն իր հրամանը հիմնավորել է վրացական կողմից գրաֆիկի խախտմամբ, որը հաստատել են ժամանակավոր հսկիչ խմբերը: Աբխազիայում վրացական զորքերի մամուլի կենտրոնից պնդել են իրենց կողմից գրաֆիկի պահպանումը: Այնուամենայնիվ երեկ Սոչիում իր աշխատանքը շարունակեց միացյալ հանձնախումբը: Աբխազական կողմի գնահատմամբ երկուշաբթին կլինի որոշիչ օր: Այդ օրը պետք է քննարկվեր նաեւ Սուխումիում օրինական իշխանությունների վերականգնման հարցը:

«Ազգ»

Քլիրինգային հաշվարկային համակարգ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների միջեւ

ՌԴ առաջին փոխվարչապետ Օլեգ Սոսկովեցը հայտարարեց, որ մինչեւ սեպտեմբերի կեսերը Ռուսաստանի կառավարությունը պետք է մշակի Ուկրաինայի, Բելառուսի եւ Ղազախստանի հետ հաշվարկների քլիրինգային համակարգի մասին փաստաթուղթ: Նա նշեց, որ «նախկին ԽՍՀՄ մեջ մտնող պետությունների տնտեսություններն այժմ խիստ բաժանվել են եւ արդեն չեն կարող լինել միասնական ամբողջություն, ինչպես չի կարող լինել եւ ընդհանուր միասնական կուրս: Այդ պատճառով ԱՊՀ պետությունների միջեւ հաշվարկների քլիրինգային հիմքին անցնելը, նախկին ՏՓԽ շրջանակներում գոյություն ունեցած համակարգի օրինակով, Ռուսաստանի համար դառնում է գլխավոր խնդիր, քանի որ համապատասխանում է նրա տնտեսական նպատակներին: Սոսկովեցն անդրադարձավ Ռուսաստանի ներմուծման եւ արտահանման կառուցվածքի փոփոխությանը, արտաքին առեւտրում ավելորդ միջնորդներից ազատվելուն: Առաջին փոխվարչապետը, որը Հեռավոր Արեւելքում աշխատանքային այցելություն է կատարում, նշեց այդ շրջանին որպես Ռուսաստանի ռազմավարական բազայի տեղական ինքնակառավարման մարմիններին առավելագույն ինքնուրույնություն տալու անհրաժեշտությունը:

Փոխադարձ մեղադրանքներ

Թեհրանը հերքել է Բաղդադի այն մեղադրանքները, թե Իրանի բանտերում մինչեւ օրս պահվում են մոտ 20 հազար իրաքցիներ, որոնք գերի են ընկել երկու երկրների 8-ամյա պատերազմի ընթացքում: Ինչպես հայտարարեց Իրանի ռազմագերիների գործերի կոմիտեի նախագահ Մոհամեդ Ալի Նազարանը, Բաղդադի կողմից ռազմագերի համարվողների գերակշիռ մեծամասնությունը սպանվել է 1980-88 թթ. ռազմական գործողությունների ժամանակ: «Սաուդ ալ Արաբ» ռադիոկայանը մեջբերում է նաեւ Նազարանի այն խոսքերը, որ գերի ընկած բազմաթիվ իրաքցիներ ժամանակին քաղաքական ապաստան էին խնդրել Իրանում, եւ Թեհրանը բավարարել էր նրանց խնդրանքը: Իր կողմից Իրանի ռազմագերիների գործերի կոմիտեի նախագահը նշել է, որ Բաղդադի վարչակարգը շարունակում է իր տարածքում բռնությամբ պահել մոտ 14 հազար իրանցիների, որոնք գերի էին ընկել 8-ամյա պատերազմի ընթացքում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ֆինանսներ

Սեփական ինքնաթիռների ամենախոշոր օդակայանը

Ֆրանսիայի մայրաքաղաք Փարիզից ոչ հեռու գտնվող Բուրժեի անվանումը շատերին թերեւս ամեն երկու տարին մեկ անցկացվող միջազգային ցուցահանդեսների մասին հիշեցնի: Մինչդեռ Բուրժեն դրանով չէ միայն, որ հայտնի է. այստեղ է գտնվում Եվրոպայում սեփական ինքնաթիռների ամենախոշոր օդակայանը:

Բուրժեի օդակայանը, որ 80 տարվա պատմություն ունի եւ առաջին անգամ հայտնվել է 1927 թվականին ամերիկացի Չարլզ Լինդբերգի մենակ կատարած առաջին տրանսատլանտյան թռիչքի վայրէջքից [illegible], այժմ մոտ հարյուր ինքնաթիռների կայանատեղի է դարձել: Բուրժեում բազավորված սեփական ինքնաթիռների տերերին պայմանականորեն կարելի է երեք մասի բաժանել.

ա) անհատական ավիատրանսպորտային ֆիրմաներ, որոնք այստեղ կոչված «տաքսի ինքնաթիռներ» եւ պրոֆեսիոնալ օդաչուներ են վարձում.

բ) երկրով ու ամբողջ աշխարհով մեկ ծառայողական ճամփորդություններ կատարող սեփական ինքնաթիռներ եւ ուղղաթիռներ ունեցող խոշոր ընկերություններ (սա ընդունված է «գործարար ավիացիա» անվանել).

գ) անձնական ինքնաթիռների տերեր, որոնք շատ հարուստ մարդիկ են եւ կարող են իրենց այնպիսի շռայլություն թույլ տալ, ինչպես, ասենք, մի քանի ուղեւորի համար նախատեսված «Ֆալկոնա-50» ռեակտիվ ինքնաթիռ ու սպասարկող հատուկ խումբ պահելն է: Նշենք, որ այս կարգախմբի ներկայացուցիչների թիվը փոքր է:

Սակայն, չնայած վերը ասվածին, օդակայանում աշխատանքները միանգամայն հստակ են ընթանում, շնորհիվ դրանց խելամիտ եւ խստորեն վերահսկվող կարգի:

Սիրող օդաչուները, օրինակ, Բուրժեի օդակայանից կարող են օգտվել միայն ցերեկները, այն էլ՝ իրենց ինքնաթիռների ուղղորդ կարճալիք ռադիոսարքավորումների հնարավորությունների շառավղի սահմաններում մի քանի տասնյակ կիլոմետր տարածության վրա, իսկ պրոֆեսիոնալների անձնակազմերը կարող են իրականացնել ցանկացած հեռավորության թռիչքներ «Ֆլայթ-պլաններով» նախապես գրանցելով երթուղու վրա գտնվող դիսպետչերական համապատասխան բոլոր ծառայություններին:

«Գործարար ավիացիան» ընդհանրապես մեծ ծավալով է գործում, քանի որ կարելի է ասել, որ կատարվող տարեկան շուրջ 80 հազար թռիչքներն ու վայրէջքները Բուրժեի օդակայանի տարողունակության համար սահմանագիծ չեն: Ավելացնենք, որ արդեն ավարտին է մոտենում 2000 մետր երկարությամբ երրորդ թռիչքուղու, ինչպես եւ ղեկավարման նոր աշտարակի շինարարությունը:

Այո, Բուրժեի օդակայանը իրոք որ աննախադեպ է Եվրոպայում: Այդ փաստի օգտին է խոսում թեկուզ միայն այն, որ վերջերս տեղի ունեցած միջազգային ավիացուցահանդեսի լարված օրերին անգամ, գործարար ինքնաթիռների երթեւեկությունը շարունակվում էր վաղ առավոտյան կամ ուշ գիշերը, երբ ցուցադրական թռիչքներ չէին լինում: Ուշագրավ է եւ այն, որ ավիացուցահանդեսի հյուրերի մի մասը Բուրժե էր ժամանել սեփական ինքնաթիռներով, որոնք, կարճաժամկետ պայմանագրերի համաձայն, «հանգրվանել» էին «ամառային դաշտի» առանձին հատվածում եւ սպասարկվում էին սեփական ավիաընկերությունների տեխնիկական բազաներում:

Եւ կրկին Բուրժեի օդակայանի աշխատանքի կարգի մասին:

Օդակայանի ղեկավարությունն ինքն է պարզում իր տարածքում տեղավորվել ցանկացող ավիաընկերությունների քանակը եւ ինքն է որոշում նրանցից յուրաքանչյուրին հատկացված կայանատեղերը եւ վայրէջքի, ուղեւորների իջեցման համար նախատեսված հրապարակները: Կարեւոր է եւ այն, որ ավիաընկերությունները ծավալում են բազմաբնույթ անկախ ֆինանսատնտեսական գործունեություն, իրենք են ձեւավորում աշխատակազմը, իրենք են զբաղվում իրենց մատուցելիք ծառայությունները: Իսկ օդակայանի տնօրինությունը, ըստ պայմանագրերի, իր վրա է վերցնում բոլոր ավիաընկերությունների օդանավերի եւ ուղղաթիռների ցամաքային սպասարկումն ու տեխնիկական ապահովումը: Այդ նպատակով ստեղծված են օդակայանի շահագործման ու թռիչքների (վայրէջքների) իրականացումն ապահովող միասնական ծառայություններ. դիսպետչերական կետ, բուժմաս, հրշեջ խումբ, վթարային-փրկարարական բրիգադ, թռիչքա-վայրէջքային ուղիները ձյունից եւ ցեխից մաքրող ծառայություն եւ այլն:

Ու այդ ամբողջ համակարգը գործում է ժամացույցի մեխանիզմի ճշգրտությամբ. ահա թե ինչ է նշանակում սեփական գործը: Չէ որ մեկ սխալ հաշվարկը, թերացումը կամ անուշադրությունը միջոցների, ժամանակի եւ գործընկերների կորուստ են նշանակում:

Էկո-պրես

«ՄՅՈՒԴ» իրավաբանական կոնցեռն, իրավաբանական ինստիտուտ նոր տիպի բուհերի առաջինը, պետության կողմից արտոնագրված

Շարունակվում է 1993-94 ուսումնական տարվա համար դիմորդների մրցութային ընդունելությունը ցերեկային եւ էքստեռն բաժանմունքներում «իրավաբան-իրավագետ» եւ «իրավաբան-բիզնեսմեն» մասնագիտությունների գծով հետեւյալ մասնագիտացումներով:

1. Պետական իրավունք եւ կառավարում
2. Մաքսային եւ կոմերցիոն իրավունք
3. Գյուղատնտեսական եւ բնապահպանության իրավունք
4. Քրեական իրավունք եւ դատավարություն
5. Քաղաքացիական իրավունք եւ դատավարություն
6. Աշխատանքային իրավունք եւ սոցիալական ապահովագրության իրավունք
7. Դատարան, արբիտրաժ, փաստաբանություն եւ դատախազություն
8. Միջազգային իրավունք, միջազգային մասնավոր իրավունք
9. Դիվանագիտական եւ հյուպատոսական իրավունք
10. Հայկական եւ արտասահմանյան բիզնես
11. Ձեռնարկատիրության տարբեր ճյուղերի, հայկ. եւ արտասահմանյան համատեղ ձեռնարկությունների գծով իրավախորհրդատու:

Քննությունն անցկացվում է օգոստոսի 25-30-ը հետեւյալ առարկաներից.

1. Հայոց (ռուսաց) լեզու, գրականություն
2. Հայոց պատմություն (դիմորդի երկրի պատմություն), բանավոր
3. Թիվ 2, 8, 9, 10, 11 մասնագիտությունների համար օտար լեզու, բանավոր:

Դիմորդները ներկայացնում են հետեւյալ փաստաթղթերը.

1. Դիմում
2. Միջնակարգ կրթության վկայական (բնօրինակ) կամ միջնակարգ մասնագիտական, բարձրագույն կրթության դիպլոմի պատճենը՝ հաստատված նոտարի կողմից:
3. Բժշկական տեղեկանք (86 Y ձեւի)
4. Վեց լուսանկար 3x4 չափսի
5. 1500 ռ. քննությունների կազմակերպման համար
6. Անձնագիրն ու զինգրքույկը ներկայացվում է անձամբ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ օգոստոսի 23-ը:
Լրացուցիչ տեղեկություններ կարելի է ստանալ ինստիտուտում
Երեւան 375001, Թումանյան փողոց, 11
Հեռախոս 56-75-07, 58-21-18

«ՄՅՈՒԴ» իրավաբանական ինստիտուտի ընդունող հանձնաժողով

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի հոսք

Եթե Ռաբինը գոհ է, ուրեմն Սիրիան զիջումնե՞ր է անում

«Վաշինգտոն պոստ» թերթը օգոստոսի 13-ին հաղորդեց, որ Միացյալ Նահանգները ակնկալում է օգոստոսի վերջերին մերձավորարեւելյան խնդրին առնչվող բանակցությունների վերսկսում: «Դիվանագետները, ասվում է հաղորդման մեջ, առանձնակի հույսեր են կապում արդեն երկար ժամանակ փակուղում հայտնված իսրայելա-սիրիական բանակցություններում առաջընթացի հասնելու հնարավորության հետ: Դրան առնչվող լավատեսության աճը սկսվել է այն պահից հետո, երբ ԱՄՆ պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերը Իսրայելի վարչապետ Յիցհակ Ռաբինին հանձնեց Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադի ուղերձը: Դրա բովանդակությունը դեռեւս մնում է գաղտնի պահվել, սակայն այն խանդավառությամբ ընդունեցին Ռաբինը եւ Իսրայելի կառավարության մյուս ներկայացուցիչները: Այդ առթիվ պետք է նշել, որ Սիրիան թերեւս պատրաստակամություն է հայտնել փոխելու իր դիրքորոշումը եւ այլեւս չի պնդի, որ Իսրայելը պատրաստակամություն ստանձնի Գոլանի բարձունքներից զորքերը դուրս բերել դեռ նախքան հաշտության համաձայնագրի կնքման բանակցությունները սկսելը»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Հունաստան. Վեճեր սեփականաշնորհման շուրջը

Հունաստանի խորհրդարանը ձայների աննշան մեծամասնությամբ հավանություն տվեց հեռահաղորդակցություններ ի պետական ընկերության սեփականաշնորհման օրինագծին, որին առնչվող բուռն վեճերը քիչ էր մնում հանգեցնեին կառավարության պարտությանը: Սեփականաշնորհման կառավարական ծրագրերի հակառակորդները, հիմնականում սոցիալիստներ եւ կոմունիստներ, գտնում են, թե հիշյալ ընկերությունը մասնավոր անձանց հանձնելը ազգային ունեցվածքի վաճառք է եւ կհանգեցնի զանգվածային հեռացումների: Մինչդեռ կառավարությունը վստահ է, որ առանց ուռճացված եւ անարդյունավետ պետական հատվածի սեփականաշնորհման անհնար է հաղթահարել տնտեսական դժվարությունները: Առայժմ օրինագիծն ընդհանուր առմամբ հավանության է արժանացել: Դեռ սպասվում են դրա յուրաքանչյուր առանձին հոդվածի հոգնեցուցիչ քննարկումը եւ քվեարկությունը: Մինչդեռ ընդդիմությունը եւ արհմիությունները հայտարարել են, որ իրենք չեն դադարեցնում պայքարը եւ կշարունակեն խոչընդոտել սեփականաշնորհմանը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Տաջիկստանի եւ Աֆղանստանի համատեղ հայտարարությունը

Տաջիկստանը եւ Աֆղանստանը հայտարարել են, որ չեն խառնվելու իրար ներքին գործերի մեջ: Այդ մասին է ասվում համատեղ հայտարարության մեջ, որն ընդունվել է Աֆղանստանի արտգործնախարար Հիդայաթ Ամին Արսալի Դուշանբե կատարած այցի արդյունքում: Ինչպես նշվում է հայտարարությունում, Դուշանբեն եւ Քաբուլը, նպատակ ունենալով «երկկողմանի հետաքրքրություն ներկայացնող հարցերի քննարկումը», պատրաստակամություն են հայտնել «հող նախապատրաստել երկու երկրների ղեկավարների հանդիպման համար»: Կողմերի կարծիքով, լարվածությունը տաջիկ-աֆղանական սահմանին չի համապատասխանում երկու երկրների ազգային շահերին: Կողմերը պայմանավորվածություն են ձեռք բերել բոլոր հարցերը լուծել խաղաղ ճանապարհով: Մոտ ապագայում կնքվի սահմանամերձ հարցերի կարգավորման նպատակով պատվիրակությունների կազմը: Մինչդեռ, ինչպես հաղորդել են ԻՏԻ-ին Լեռնային Բադախշանի մարզխորհրդի մամուլի ծառայությունից, Դուշանբե-Խորոգ ճանապարհահատվածի Խաբարոբադի լեռնանցքը վերահսկվում է կառավարական զորքերի եւ Լեռնային Բադախշանի ինքնապաշտպանական ջոկատների համատեղ ուժերով:

«Ազգ»

Մշակույթ

Այստեղ ոչ մի խնձոր չի արգելվում

Հարավ-արեւմտյան թաղամասի հերթական դասարկված մանկապարտեզի հսկա շենքն այս տարի տրամադրվել է Մխիթար Սեբաստացի կրթական համալիրի Երեւանի գեղարվեստի դպրոցին: Այն իր տեսակի մեջ, գոնե Հայաստանում, միակն է եւ իր վրա է վերցրել դպրոցին խիստ պակասող ֆունկցիաներ, որ մեզանում իրականացնում են արտադպրոցական հաստատությունները:

Երեւանի գեղարվեստի դպրոցի կրթական համակարգը եռաստիճան է. մանկապարտեզի տարիքից մինչեւ նախադպրոցական (1-ին աստիճան, բոլորի համար պարտադիր՝ կերպարվեստի նորմերի ուսուցում), 5-8-րդ դասարանցիների համար (2-րդ աստիճան՝ ըստ ցանկության՝ գեղարվեստի մասնագիտական կրթություն, ընդունելության քննությունների փոխարեն՝ 15 ստեղծագործական օրվա անցկացում), եւ 8-10-րդ դասարանցիների համար (3-րդ աստիճան, վարժարանային՝ ընդունելության հատուկ քննությամբ):

Դպրոցում գործում է արվեստանոցային հատուկ համակարգ: Այսինքն, դպրոցն ինքնին մեծ արվեստանոց է, որը բաղկացած է տարբեր նկարիչների առանձին արվեստանոցներից: Ինչպես ասում է տնօրեն Նորայր Այվազյանը, դպրոցը նպատակ չունի պատրաստել մասնագետ նկարիչներ, իրենց խնդիրն աշակերտներին կիրթ ու իրազեկ դարձնելն է եւ ավելացնում, որ թե՛ կերպարվեստի տեխնիկայի նրբություններ, թե՛ դրա պատմության ավելի լավ դասագիրք, քան գործող նկարիչն է, չկա:

Ուսուցիչները 50-60-ականների հիմնականում մոդեռն մտածելակերպի երիտասարդ նկարիչների հայտնի սերնդից են: Գոհար Սանոյան, Կարինե Մացակյան, Վահան Ռումելյան, Արմեն Գրիգորյան եւ այլն: Նրանց հետ համագործակցելու է նաեւ Վիգեն Թադեւոսյանը (գրաֆիկա, կալիգրաֆիա, գրքարվեստ):

Սակայն այստեղ կերպարվեստի որեւէ ուղղության գերապատվություն չեն տալիս, արվեստանոցի որեւէ ղեկավար չի ունենալու միայն իրեն ամրացված դասարան. արվեստի այս տեսակում երեխաները «թրծվելու» են՝ անցնելով բոլոր արվեստանոցները: Սրանով ուսուցիչների այս սերունդը փորձում է շտկել իրենց ապրած ինստիտուտների բույլ տված ամենաաղաղակող սխալը, արվեստի ուսուցումից ջնջելով «արգելված խնձորի» ու տաբուների գաղափարը: «Մեր նպատակն է չազդել երեխայի ինքնության վրա, ասում է նկարիչ աբստրակցիոնիստ Գոհար Սանոյանը, երեխաներն ինքնին մոդեռնիստ են, բայց չի կարելի այդ մոդեռնը պահել անգիտակից վիճակում, նրանք պետք է կողքից անդրադառնան գիտելիքներ ստանան: Իսկ ով որոշում է, որ ինքը պիտի բոլորովին այլ ոճով նկարի, խնդրեմ»:

Դպրոցն ունի իր տեղեկատու գրադարանը, իսկ նովանավորների փոխարեն՝ գործընկերներ. տուր ինձ ներկ, թուղթ, կտավ եւ այլն, եւ ես քեզ դրանցով ստեղծված հոգեւոր արժեքները տամ: Այն ծնողները, աշխատանքները դաժարեցնելու հիվանդության հանդեպ կայուն իմունիտետ ունի, ինչպես նաեւ նկարչության ոլորտ մասնագետների կարիք:

Օգոստոսի տասից Երեւանի գեղարվեստի դպրոցը, Հարավ-արեւմտյան թաղամասում, սկսում է աշակերտների ընդունելությունը:

Ռ. Խ.

Մրցույթ, որը երեւույթ էր

Հուլիսի 30-ին ավարտվեց Հայաստանի կոմպոզիտորների միության եւ ամերիկյան «Հովարդ» ընկերության համատեղ անցկացրած կոմպոզիտորական մրցույթը: Մրցանակակիրներ դարձան կոմպոզիտորներ Էդվարդ Հայրապետյանը, Միքայել Կոկժայանը, Վարդան Աճեմյանը, Հրաչյա Մելիքյանը:

Նման մրցույթ Հայաստանում առաջին անգամ էր տեղի ունենում, որ հովանավորել էր «Հովարդ» ընկերությունը, հանձինս նրա հիմնադրի, ամերիկահայ բարեգործ-ջութակահար Հարություն Օժենյանի: Մրցույթի առանձնահատկությունն այն էր, որ նվիրված էր մեկ ժանրի՝ ջութակի կոնցերտին եւ այն տեղի ունեցավ համերգային կատարմամբ, որը բարձրացրեց մրցույթի դերը եւ հեղինակությունը: Առաջին մրցույթներն անցկացվում էին առանց կատարումների:

Մրցույթը խթան հանդիսացավ, որ անկախ ամեն տեսակի հանգամանքներից, հայ կոմպոզիտորները ակտիվորեն աշխատեն, շարունակելով զարգացնել մեր երաժշտական արվեստը: Հարություն Օժենյանը նպատակ ունի այսուհետ եւս շարունակել իր առաքելությունը, որը սկսել էր դեռեւս անցյալ տարի, հովանավորելով Հայաստանի անկախությանը նվիրված համերգը Արամ Խաչատրյանի անվան Մեծ համերգասրահում: Նման մարդկանց հայրենանվեր գործը, անշուշտ, բարձր է գնահատվում մեր երաժշտական հասարակության կողմից:

Մյուս կողմից, դրվատանքի է արժանի Հայաստանի կոմպոզիտորների միության գործունեությունը, որը բարձր մակարդակով էր կազմակերպել մրցույթը: Մասնակցեցին մեր հանրապետության լավագույն ջութակահարներ Մեդեա Աբրահամյանը, Ժիլիեն Սիմոնյանը, Ալեքսիս Գեոկչյանը, Երեւանի կամերային նվագախումբը, որոնք որոշակիորեն բարձր մակարդակով կատարեցին մրցույթին ներկայացված ստեղծագործությունները: Նման մրցույթի նշանակությունը դժվար է գերագնահատել, այն կարեւոր քայլ էր մեր երաժշտական արվեստի հետագա առաջընթացի համար:

ԱՇՈՏ ԲԱԲԱՅԱՆ

կոմպոզիտոր

Հյուստոնից հետո նոր ֆիլմեր

Ինչպես պարզվել է, Հյուստոնի միջազգային կինոփառատոնում փորձարարական ժանրի մրցանակ շահած «Սպիտակ գիշեր կույր սուրհանդակի համար» ֆիլմի ռեժիսորները երկուսն են՝ Էդուարդ Վիրաբյանը եւ Արթուր Խուդոյանը:

Նոյյան տապան գործակալության թղթակցի այն հարցին, թե ի՞նչ նոր ֆիլմեր են նրանք նախապատրաստում այժմ, Էդ. Վիրաբյանը պատասխանեց, որ նա ներկայումս ավարտել է «Ռոս» ֆիլմի սցենարի աշխատանքները եւ պատրաստվում է նկարահանումներին, իսկ Ա. Խուդոյանը ծեռնամուխ է եղել «Ծոս» ֆիլմի սցենարի աշխատանքներին:

Վերջին շրջանում հայ ռեժիսորները ֆիլմեր են նկարահանում հիմնականում անկախ հիմունքներով:

Նշենք, որ Էդ. Վիրաբյանի «Սպիտակ գիշեր կույր սուրհանդակի համար» ֆիլմում գլխավոր դերերից մեկը խաղում է Փարիզի մեր թղթակից Րաֆֆի Հերմոն Արախը: ■

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԿԱՌԼ ԼՅՈՒԻՍԻ ՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գերմանիայի Շտուտգարտ քաղաքում է գտնվում «Մերսեդես» աշխարհահռչակ ավտոընկերության գլխավոր գործարանը: Այստեղ անցկացվող թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի առաջնության յուրաքանչյուր ծեսի չեմպիոնին ընկերությունը որոշել է նվիրել «Մերսեդես-180» մակնիշի շքեղ ավտոմեքենա: Իսկ առաջնությունում խաղարկվում է 44 կոմպլեկտ մեդալ: Դա նշանակում է, որ 44 մեքենաներ սպասում են իրենց տերերին: Արդեն հայտնի են դարձել 1-ին հացբերները:

Մրցումների հինգ 2-րդ օրը ավարտվեց թեթեւ ատլետիկայի առանցքային մրցաձեւերից մեկի՝ սպրինտի 100 մ արագավազքի առաջնությունը: Մրցապայքարից էին դուրս եկել սպրինտի աշխարհի բոլոր գերաստղերը՝ անցյալ տարվա օլիմպիական խաղերի չեմպիոն անգլիացի Լինֆորդ Քրիստին, աշխարհի 8-ակի չեմպիոն, օլիմպիական խաղերի բազմակի չեմպիոն Կառլ Լյուիսը (ԱՄՆ), վերջինիս հայրենակիցներ Անդրե Կեսոնը, Դենիս Միչելը, որոնց հետ Կառլ թագավորը (Կառլ Լյուիսին այլ կերպ այդպես են կոչում) բարսելոնյան օլիմպիադայում հաղթեց 4x100 մ փոխանցումավազքում եւ ուրիշներ:

Ուրախությամբ պետք է նշել, որ 1-ին արգելքները հաջողությամբ հաղթահարել եւ կիսաեզրափակիչ էր դուրս եկել նաեւ մեր հայրենակից, հունաստանցի Ալեքս Թերզյանը, որն այս տարի 10,20 վրկ. արդյունքով դարձել էր Միջերկրածովյան խաղերի չեմպիոն: Երկու կիսաեզրափակիչներից մեկում, որտեղ ընդգրկված էր Թերզյանը, նրա մրցակիցներն էին հենց Կառլ Լյուիսը, Անդրե Կեսոնը, նիգերիացի Դանիել Էֆիոնգը, որը նույնպես արագավազքի 1-ին ամբողջի ասող է եւ ուրիշներ:

Այդպիսի գրանդների հետ երիտասարդ եւ քիչ փորձ ունեցող հայ վազորդի համար առայժմ բնականաբար հեշտ չէ հավասար պայքար մղել եւ Ալեքս Թերզյանը 10,36 վրկ. արդյունքով գրավեց 7-րդ տեղը, իսկ կիսաեզրափակիչ մրցավազքը 9,94 վրկ. արդյունքով շահեց Անդրե Կեսոնը: 3-րդ Կառլ Լյուիսը գրավեց ընդամենը 3-րդ տեղը, բայց եզրափակիչն անցնում էր եւ դեռ կարելի էր ամեն ինչ սպասել: Հիշեցնենք, որ անցյալ տարի Կառլ Լյուիսը 100 մետրն անցնելով 9,86 վրկ-ում, դարձավ աշխարհի ռեկորդի հեղինակ: Առանց դժ-

վարությունների եզրափակիչի ուղեգրեր ձեռք բերեցին նաեւ Լինֆորդ Քրիստին, Դանիել Էֆիոնգը, Դենիս Միչելը եւ ուրիշներ: Այս գլխավոր մեկնարկը տրված է: Ռեկորդային արագությամբ առաջ է նետվում Լինֆորդ Քրիստին, որն այս տարի Անգլիայում հաղթել էր հաղթել Կառլ Լյուիսին: Օլիմպիական չեմպիոնը 1-ինն է հասնում վերջնագիծ եւ ոչ միայն նվաճում աշխարհի չեմպիոնի կոչումը, այլեւ տարածությունն անցնելով 9,87 վրկ-ում, սահմանում է նաեւ Եվրոպայի ռեկորդ, աշխարհի ռեկորդին զիջելով ընդամենը 0,01 վրկով:

Լինֆորդ Քրիստին 30 տարեկան է, նրա հասակն է 189 սմ: Անգլիացի արագավազորդին հաջորդեցին 3 ամերիկացիները՝ Անդրե Կեսոնը, Դենիս Միչելը եւ Կառլ Լյուիսը: Չնայած Լյուիսն արդեն 33 տարեկան է, սակայն լի է եռանդով եւ դեռ իր վերջին խոսքը չի ասել, ազդեցում իր սիրած մյուս ծեւերն են՝ 200 մ արագավազք, 4x100 մ փոխանցումավազք, հեռացատկ: Այնպես, որ Կառլ թագավորը դեռեւս վերցնելու հնարավորություններ ունի: Տարիներ առաջ սովորաբար արագավազքում, հեռացատկում հաղթում էին 20-25 տարեկանները, հիմա պատկերը փոխվել է, ըստ երեւույթին դա պայմանավորված է նրանով, որ հիմա սպորտը դարձել է աշխատելու եւ վաստակելու միջոց, ուստի 30-ն անց մարզիկները էլ ձգտում են պահպանել լավ մարզավիճակը: Միավասիկ, կանանց հեռացատկում էլ հեռությամբ հաղթեց 30-ամյա բազմաչեմպիոնուհի Հայկե Դրեխսլերը (Գերմանիա), որը հարազատ հանդիսականների ներկայությամբ միակն էր, որ հաղթահարեց 7 մետրի սահմանագիծը եւ ցույց տվեց կայուն ու բարձր արդյունքներ՝ 709 սմ, 711 սմ, 710 սմ:

Հայկե Դրեխսլերը աշխարհի գավաթակիր է, անցյալ տարվա օլիմպիական խաղերի չեմպիոնուհի: Դրեխսլերի նոր հաղթանակը բուռն ոգեւորությամբ ընդունեցին հանդիսականները: Ի դեպ, չնայած տոմսի նվազագույն արժեքը 103 մարկ է, սակայն հսկա մարզադաշտը միշտ լեփլեցուն է հանդիսականներով:

Մարզական խաղերում ինչպես միշտ անակնկալներ եղան: Առանձին հաստվածներում մարզիկները խաղից անցնում էին վազքի եւ մրցավարները ոչ միշտ էին կարողանում հայտնաբերել մեղավորներին: Համենայն դեպս, վերջնագծին 300 մետր մնացած մրցումներից հանեցին 2-3-րդ տեղերում ընթացող աշխարհի փառակի չեմպիոն Միխայիլ Շչեննիկովը (Ռուսաստան) եւ մեքսիկացի Դանիել Գարսիան: Իսկ չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Վալենտին Մասսանան (Իսպանիա), որը նույնպես պետք էր լինի թողնում վազքի անցնելու: Նիզակի նետման մրցումներում 80 մետրի սահմանագիծն անցավ միայն բարսելոնյան օլիմպիադայի չեմպիոն, չեխոսլովակացի Յան Զելեզնին, որն աշխարհի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց 81 մետր 64 սմ արդյունքով: Հիշեցնենք, որ չնայած բոլոր դժվարություններին, այնուամենայնիվ Հայաստանն էլ իր պատվիրակությունն է ուղարկել Շտուտգարտ: Աշխարհի առաջնության մասնակիցների թվում են նաեւ հեռացատկի Եվրոպայի ռեկորդակիր Ռոբերտ Էմմիյանը, որը Շտուտգարտ մեկնեց Փարիզից, եւ եռացատկորդներ Արմեն Մարտիրոսյանն ու Պարգեւ Գրիգորյանը:

Բաժինը վարում է ՍԱՄՎԵԼ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

Էլինան տղամարդկանց սարսափ

Երեկ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ընդունեց շախմատի աղջիկների աշխարհի կրկնակի չեմպիոնուհի Էլինա Դանիելյանին: Ինչպես հայտնի է, Էլինան անցյալ տարի հունգարական Դուժայում մինչեւ 14 տարեկան աղջիկների մրցաշարում, իսկ բոլորովին վերջերս Բրատիսլավայում տեղի ունեցած մրցաշարում հաղթեց նաեւ մինչեւ 16 տարեկան աղջիկների աշխարհի առաջնությունում: Նախագահը ողջունելով չեմպիոնուհուն, շնորհավորեց նրան բարձր նվաճման առթիվ եւ մաղթեց նորանոր հաջողություններ, նվիրելով ընծայագրով հուշանվեր: Շախմատի աշխարհի չեմպիոնուհին իր հերթին նախագահին նվիրեց շախմատ: Ջերմ ու մտերմիկ զրույցի ընթացքում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հետաքրքրվեց Հայաստանում շախմատի զարգացման հեռանկարներով եւ խոստացավ պետական օժանդակություն: Ընդունելությանը ներկա էին ՀՀ շախմատի ֆեդերացիայի նախագահ Վանիկ Զաքարյանը, պաշտոնական այլ անձինք:

Ինչպես հայտնի է, կանանց շախմատը վերջին տարիներին զգալի առաջընթաց է ապրում: Առավել տաղանդավորները տղամարդկանցից հետ չմնալու համար մասնակցում են ուժեղ սեռի ներկայացուցիչների մրցաշարերին: Նման ուղի է ընտրել նաեւ մեր չեմպիոնուհին: Երեւանցի 15-ամյա դպրոցական Էլինա Դանիելյանը հիմա մասնակցում է Երեւանում մեկնարկած շախմատի տղամարդկանց բարձրագույն խմբի առաջնությանը: Տեղի ունեցած երեք տուրերում Էլինան արդեն երկու անակնկալի հեղինակ է դարձել: Առաջին տուրում նա լուրջ փորձության ենթարկվեց, մրցեց մրցաշարի ամենաանվանի մասնակցի, Հայաստանի չեմպիոն, ԽՍՀՄ վերջին չեմպիոն, գրոսմայստեր Արտաշես Մինասյանի հետ: Մի պահ նույնիսկ Էլինան առավելություն ուներ, բայց դեպքերում պարտվեց ավարտից պատվավոր ոչ-ոքի արդյունքով: Չնայած երկրորդ տուրում Էլինա Դանիելյանը լավ դիրքում անսպասելի վրիպում թույլ տվեց եւ պարտվեց Եղիազարյանին, սակայն երրորդ տուրում հաղթեց Հայաստանի Հանրապետության նախկին չեմպիոն, սպորտի վարպետ Արմեն Համբարձումյանին:

Առաջատարներն են գրոսմայստեր Արտաշես Մինասյանը եւ միջազգային վարպետ Էդուարդ Մնացականյանը, որոնք 3 հնարավորից վաստակել են 2,5-ական միավոր: Էլինա Դանիելյանի արդյունքն է 1,5 միավոր: ■

PUBLISET

COMPUTERIZED PUBLISHING SYSTEMS

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐ

առաջարկում է

Apple LaserWriter IINT լազերային տպիչ:
POSTSCRIPT,
Apple Talk եւ
RS-232
ինտերֆեյսներ,
toner cartridge-ներ:

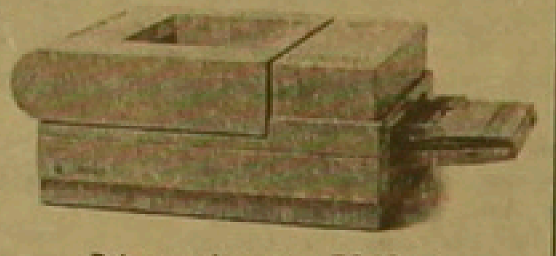

Հեռախոս 58.18.41

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սոցիալական համաձայնության դաշինքը ս.թ. օգոստոսի 19-ին, ժ. 11:00-ին «Միությունների տան» մեծ դահլիճում կազմակերպում է անդամ կազմակերպությունների ներկայացուցչական ընդհանուր հավաք, բնակչության նվազագույն կենսամակարդակի ապահովման ուղղությամբ դաշինքի ձեռնարկած միջոցառումների հետագա գործունեության ուղղությունների, խնդիրների եւ գործելակերպի քննարկման համար:

Մուտքը հրավիրատոմսերով: Մամուլի աշխատողների համար մուտքն ազատ է: Հրավիրատոմսերի համար կարելի է դիմել դաշինքի անդամ կազմակերպությունների գրասենյակներ:

Հեռ. 56.22.76, 56.39.13, 56.08.09:

ԻՆԿՈ

«ԻՆԿՈ» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղը կատարում է արագ դրամական փոխանցումներ

ՈՒԿՐԱԻՆԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ընդունում է հայտեր ԱՊՀ այլ երկրներից Հայաստան եւ հակառակը փոխանցումներ կատարելու համար:

Հասցեն՝ Վազգենաշեն արհեստի փողոց 2/6, հեռախոս 56-59-74, 56-37-25.

ԲՈՒԺՈՒՄ ԱՌԱՆՑ ԴԵՂԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ

Էքստրասենս Ա. Ս. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԸ բուժում է՝ երեխաների հիվանդություն, գլխուղեղի հիվանդություն, խրոնիկական տոնզիլիտ, բրոնխոստադներ, հայմորիտ, ֆարնգիտ, գլխացավ, գլխապտույտ, հոդացավ, նյարդային համակարգի հյուծվածություն, օրգանների ֆունկցիոնալ խանգարումներ:

Հասցեն՝ Երեւան, Սուրացանի փ. 115, երկաթգծի հիվանդանոց, 5-րդ հարկ, 518 սենյակ

Ընդունելությունն ամեն օր (բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից) ժամը 09:00-12:00. :

հեռախոս 45-60-34

PUBLISET

KaratA

«ԿԱՐԱՏ-Ա» ՍՊԸ գրավատունը կարճաժամկետ վարկեր է տրամադրում ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց

➡ անշարժ գույքի գրավադրմամբ

➡ ավտոմեքենաների գրավադրմամբ

➡ զարդերի եւ այլ թանկարժեք իրերի գրավադրմամբ

Միայն «ԿԱՐԱՏ-Ա» գրավատունը որպես գրավ ընդունում է նաեւ «ՄԵՐԿՈՒՐԻ» ՍՊԸ հետ կնքած խաղաղացիների դիպոզիտային ներդրումների պայմանագրերը:

. Վարկերը տրամադրվում եւ մարվում են ինչպես կանխիկ, այնպես էլ ոչ կանխիկ հաշվարկներով:

«ԱՆԻ» հյուրանոց 717, 719 սենյակներ. հեռախոսներ 594 557, 594 556

ՓՈՔՐ ՀԷԿ-ԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Մոսկվա քաղաքում գտնվող ձեռնարկությունը պատրաստում է եւ լրակազմ մատակարարում է բարձր հուսալիություն ունեցող փոքր ՀԷԿ-եր, որոնք նախատեսված են ինչպես մեկուսացված սպառողների, այնպես էլ համակարգում աշխատելու համար: Այդպիսի ՀԷԿ-ի տեղակայման համար բավական է միայն աշխատող խողովակի առկայությունը համապատասխան ջրի ճնշումով: Բարձր էկոլոգիական մաքրությունը թույլ է տալիս տեղադրել ՀԷԿ-երը խմելու ջրի ջրատարներում:

Գեներատորների ելքային հզորությունը կազմում է 4-500 կՎտ եւ ավելին: Ճնշումների աշխատանքային ընդգրկույթը՝ 2 մինչեւ 300 մետր: Կայանները աշխատում են ավտոմատ ռեժիմում: Պատրաստման եւ սարքավորումների մատակարարման աշխատանքները կատարվում են 4-8 ամսում:

1 կՎտ տեղակայված հզորության գինը կազմում է 80-100 հազար ռուբլի:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 494-31-43 (Մոսկվա), 53-73-68, 62-87-23 (Երեւան)

PUBLISET

EFFECT CEA LSE ԷՖԵԿՏ

ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Երեւան, «Էրեբունի» հյուրանոց, 442 սենյակ, հեռ՝ 58.73.67, ժամը 10-17-ը, հանգստյան օրը՝ կիրակի:

Գումարները ներդրվում են արտադրության, տուրիզմի եւ առեւտրի բնագավառներ.

ԱՎԱՆԴՆԵՐՆ ԱՊԱՀՈՎՎՈՒՄ ԵՆ ՈՍԿՈՎ ԵՎ ՏԱՐԱԴՐԱՄՈՎ:

Շահաբաժինը կազմում է՝

3 ամսվա համար 60%

6 ամսվա համար 180%

1 տարվա համար 360%

Մեկ տարուց ժամկետով ներդնելու դեպքում շահաբաժինը կազմում է՝

մեկ տարվա համար 400%:

NICA INVESTMENT COMPANY

ՆԻԿԱ Ինվեստիցիոն Ընկերությունը Ձեզ համար աննախադեպ հնարավորություն է ընձեռում ներդնել գումարներ մեր ծրագրերում եւ մասնակիցը դառնալ արտադրական, գյուղատնտեսական եւ առեւտրագնման գործունեությանը:

Իր ավանդատուներին ՆԻԿԱ-ն առաջարկում է.

- ամենացածր գներով գնել սննդամթերք
- մոտ ժամանակում լուծել էներգետիկական պրոբլեմը Ձեր բնակարանում
- ընկերության նպատակամղված գործունեության շնորհիվ կրկնապատկել Ձեր կապիտալը:

Մինչեւ 1992 թ. թղթադրամները ընդունվում են նոր պայմաններով: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ընկերության գրասենյակ:

ՆԻԿԱ-ն երաշխավորում է.

ռուբլու ավանդների դեմ ինչ.

4 ամիս 70 %

6 ամիս 120 %

12 ամիս 330 %

տարադրամային ավանդների դեմ ինչ.

50 % տարեկան

ՄԵՆՔ ԿԱՐԾՈՒՄ ԵՆՔ, ԴԱ ՁԵԶ ԿՀԵՏԱՔՐՔՐԻ

Մեր հասցեն Երեւան, Սայաթ-Նովա 7 (Օպերայի դիմաց) Հեռ. 56 79 46

PUBLISET

Լուրերի Հոսք

Գարեջուր սիրողները կմասնակցեն ընտրություններին

Բելառուսի գարեջուր սիրողների կուսակցությունը, որի հիմնադիր համագումարը տեղի ունեցավ օգոստոսի 14-ին Մինսկում, հայտարարեց խորհրդարանի հերթական ընտրություններին մասնակցելու իր մտադրության մասին: ԻՏԱ-ին տված հարցազրույցում կուսակցության ղեկավար Անդրեյ Ռոմաշեւսկին հայտարարեց, որ «կազմակերպությունն ունի զուտ քաղաքական ուղղվածություն եւ ունի իշխանության հասնելու մեծ հնարավորություններ: Նա ընդունեց կուսակցության սկզբնական քաղաքական ուղենիշները եւ ասաց, որ «գարեջուր սիրողները» մտադիր են պայքարելու հարկերի իջեցման եւ փոքր ու միջին բիզնեսը ամեն կերպ խրախուսելու համար: Համագումարի ավարտին մասնակիցների եւ հյուրերի համար կազմակերպվեց գարեջրի անվճար, մեծ ֆուրշետ: ԻՏ

Ուկրաինայում բռնագրավվել է թմրանյութերի ռեկորդային խմբաքանակ

Անդրկարպատյան «Տիսսա»՝ մաքսատան ուկրաինական մաքսավորները հայտնաբերել են թմրանյութերի մեծ քանակություն: Հունգարական «Չակվարի» ֆիրմային պատկանող բեռնատարի մեջ, ըստ փաստաթղթերի, պետք է լիներ կալցի հումք, բայց հատուկ վարժեցրած շունը վաս բան կանխազգաց: Բեռնատարում հայտնաբերվեց սպիտակ փոշու մոտ 3000 փաթեթ: Վերլուծությունը ցույց տվեց, որ 29 կգ 790 գ զանգվածով ատորինի բեռը ուժեղ ազդեցության հերոինի տիպի խտացրած թմրանյութ է: Ուկրաինական սահմանում թմրանյութերի այդպիսի մեծ խմբաքանակ առաջին անգամ է բռնագրավվել: ԻՏ

Նազարբաեւը հիվանդ է

Նուրսուլթան Նազարբաեւի այսօր նախատեսված այցը Սեմիպալատինսկ հետաձգվել է Ղազախստանի նախագահի վաս առողջական վիճակի պատճառով, ԻՏԱ-ին հաղորդել են նախագահի մամուլի ծառայությունից: ԻՏ

Մահազդ

Խմբագրությունը ցավակցություն է հայտնում իր աշխատակից Պարույր Հակոբյանին, նրա հոր մահվան առթիվ ՍԱՐԳԻՍԻ ՀԱՄԲԱՐՅԱՆԻ հանկարծամահ մահվան կապակցությամբ:

Թաղումը այսօր, օգոստոսի 17-ին, ժ. 14-ին, հասցեն՝ Երեւան, Կուտուզովի փողոց, 38ա, բն. 22:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

«Հայկական ծրագրեր» ընկերությունն առաջարկում է լավագույն հաշվապահական ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում:

Հեռախոսներ

252463, 254758, 584545

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ

Խմբագիր ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh® համակարգչային սարքաւորումները «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ սաստեսնակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՄՅԱՆ

ՀՀ Ժողովուրդների խորհրդին կից «Պարբերականի» հրատ. տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Ծավալը [illegible] Ինդեքս 69149 Տպաքանակ 35 000 Պատվեր 1574 Ստորագրված է տպագրության 16. 8. 1993

digitised by A.R.A.R.@